Ч. 219 (15.030). Львів, вівторок 4 жовтня 1938. Oplata pocztowa uiszczona gotówką Рік LIX.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ.

Редакція й Адміністрація: ЛЬВІВ, РИНОК Ч. 10. II. ПОВ.
Телефон Редакції 245-46
Телефон Адміністрації 229-41
Телефон Друкарні 229-26
Адреса для телегр.: Діло Львів
Конто: П. К. О. Львів 504.060.
„ Банку Чеських Леґіов. Праґа „Діло".
Рукописів не звертаємо.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
місячно (з книжкою) . 5.00 зол
чвертьрічно . . . . 15.00 „
піврічно . . . . . . 30.00 „
річно . . . . 60.00 „
В АМЕРИЦІ 1.50 ДОЛ., У ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ 30 КОР. Ч.
У ВСІХ ІН. КРАЯХ 7.50 ЗОЛ. П.
ОДИН ПРИМІРНИК 20 СОТ.

ВСІ ТОЧНІ ПЕРЕДПЛАТНИКИ ДІСТАЮТЬ ЩОМІСЯЦЯ БЕЗПЛАТНО КНИЖКУ Б-КИ „ДІЛА" В ОБЄМІ 10—15 АРКУШІВ ДРУКУ.

Польські війська перейшли Ользу.

В неділю в годині 14. перейшов міст на Ользі курінь підгалянських стрільців під командою полк. Габрися, що став комендантом б. чеського Тешина. Опісля йшли представники адміністраційної влади з віцевоєводою Мальгомом, урядовим комісарем заользанського Шлеська та старостою Пляховським; дальше поліція, залізничники, поштовці та ще військові відділи ріжних родів зброї.

ПРИКАЗ ГЕНЕРАЛЬНОГО ІНСПЕКТОРА ЗБРОЙНИХ СИЛ.

В неділю в год. 13.50 марш. Сьміґли-Ридз видав приказ до групи ґен. Бортновського, що мала заняти Заользанський Шлеськ.

ТЕШИН В НЕДІЛЮ ПЕРЕД 14. ГОДИНОЮ.

Вже в ночі зі суботи на неділю зібралась на вулицях Тешина непроглядна юрба

В год. 13. приїхали з білими прапорчиками чеські старшини з ґен. Грабчиком, в год. 13.48 надіхав ґен. Маліновський. Після короткої розмови чеські старшини відіхали.

Юрба повитала оваційно частини, що перейшли міст.

ІНЦИДЕНТ З ПОСАДНИКОМ ТЕШИНА.

Коли шлеський воєвода Ґражинський звиджував дирекцію поліції у б. чеському Тешині, приступив до нього посадник міста Кождонь з членами міської ради, щоби дати йому ключі міста і квіти. Воєвода не приняв і заявив: „Любимо ясні ситуації та цінимо означені характери, тому шануємо чесних чехів і німців, але не можемо толерувати ніяких посередніх типів. Не можу приняти від вас ключів ні квітів — прийму їх від інших людей."

Польща зголошує претенсії до частини Словаччини.

ЗМІСТ ПОЛЬСЬКОГО УЛЬТИМАТУ З 30. ВЕРЕСНЯ.

Як подає преса, польська нота з 30. вересня (що її Праґа приняла 1. ц. м.) видвигнула ось які домагання:

1) Від 14. години в неділю до 24-ох години поляки обсадять простір в лучі 18 км. від Тешина.

2) Решту тешинського і фриштадського повіту дістане Польща до 10-ох днів.

3) Польський посол у Празі Папе переведе з тамошнім урядом переговори, щоб устійнити правильник плебісциту та умовини ліквідації чеських державних інтересів на втраченій території.

Плебісцит обійме не лише фридецький повіт на Шлеську, але й частину Словаччини, заселену поляками, а саме райони: садецький, оравський та спишський.

4) Праґа негайно звільнить польських вояків та політичних вязнів.

Польська нота не згадує про виміну населення, але мабуть обі сторони погодяться на це.

Німеччина дістане кольонії

ВІД АНГЛІЇ, ФРАНЦІЇ, ГОЛЯНДІЇ, ПОРТУГАЛІЇ, БЕЛЬГІЇ ТА ІТАЛІЇ?

Як твердить „Сандей Рефері", між Гітлером і Чемберленом дійшло до порозуміння у справі кольоніальних домагань Німеччини. Постановлено, що

кольоніяльне питання не може бути предметом англьо-німецького конфлікту.

Англія скличе конференцію, в якій візьме участь Франція, Голяндія, Портуґалія, Бельґія та Італія. Вони заспокоїли би німецькі територіяльні домагання так, що кожна з них відступилаб Німеччині частину своїх кольоній.

Орґанізація міжнародньої комісії чесько-німецького розмежування.

Міжнародня комісія, утворена у висліді мюнхенських нарад, зорґанізувала три підкомісії:

1) військову,
2) господарсько-фінансову,
3) демаркаційно-плебісцитову.

Третя комісія найважніша. Вона вже почала збирати статистичні матеріяли, щоб засувати собі національний склад поодиноких округ, а зокрема території, що перейдуть негайно під німецьке володіння і тих, що на них відбудеться плебісцит.

ДЕМОБІЛІЗАЦІЯ ІТАЛІЙСЬКОЇ АРМІЇ.

Стефані повідомляє:

Після 10. ц. м. звільнять річники 1910—1912, що їх недавно покликали під зброю. В тому самому часі пічнуть демобілізувати 3 альпейські дивізії, яких чисельний стан піднесено до воєнного та частини протилетунської оборони.

Генляйн — німецьким комісарем Судетського Краю.

Конрада Генляйна заіменували комісарем Судетського Краю.

Коментуючи цю номінацію, Німецьке Інформаційне Бюро повсдомляє, що підчас перебрання влади в Судетах обовязки комісаря будуть належати до команданта військ, який щойно опісля передасть їх Генляйнові.

—oo—

Погром Совітів.

СПРОБА СИНТЕЗИ ОСТАННІХ ПОДІЙ.

Львів, 3. жовтня 1938.

Підводючи підсумки останніх кількох тижнів, завершених зїздом у Мінхені та вчорашнім прилученням Тешина до Польщі, і стараючись добути з них таку політичну синтезу, яка булаб характеристикою нового стану в Европі і прояснєнням тих шляхів, що ними піде розвиток найближчих міжнародніх подій, — люди вичислюють безліч точок. І відразу найбільш яскраво кидається в очі, що кожна з тих точок окремо є вже програною Совітів: у сумі дають вони образ повного політичного погрому нинішньої Росії. І це наймаркантніша риса всього політичного білянсу міжнародньої метушні довкола чехословацької республики, це суть всієї тієї метушні і найбільш характеристичний покажчик, куди змагає Европа та ввесь світ християнської культури.

1) Програна засади т. зв. **збірної (колективної) безпеки**, яка полягає на тезі, що нарушення мира в якомунебудь одному місці Европи потягає за собою загальну війну, при чому поняття миру було утотожнене з поняттям ненарушности територіяльного стану, закріпленого повоєнними договорами. Реалізувати ту тезу мали **збірні (колективні) пакти**, так конструовані, щоб уся Европа уявляла собою немов машину, в якій одно колісцятко автоматично тягло за собою чи зупинювало колісцятко друге. Збірна безпека і збірні пакти — це напрямна всієї післявоєнної політики Франції, в якій тільки епізодично робив вилім Бріян своїми безпосередніми розмовами й порозумінням зі Штреземаном. Але цієї системи ще більш конвульсійно трималися Совіти з моментом, коли рішилися на активну „мирну" участь в европейськім концерті. Ніщо інше, тільки саме та система спонукала Совіти відмовитись назверх, формально і про людське око, від дотогочасних гасел революційного імперіялізму та стати на шлях „пацифізму" й оборони статус кво. Єдиний сенс тієї відмови та єдине виправдання компромітацій і внутрішніх потрясень, що через те зазнав комунізм як ідея і як партія, була саме віра у ненарушність територіяльного стану в цілій Европі та в тривкість і вартість союзів з демократичними державами західної і середньої Европи. До цієї системи штовхнув большевиків страх перед війною і казав тієї системи триматися. У Мінхені вся та система з гуркотом провалилась. Перемогла теза Гітлера на цілій лінії: міжнародні конфлікти мусять бути зльокалізовані у тих запальних точках, у яких виринають, а гарантами мира є не збірні пакти, які мають манифестаційну і паперову вартість, лише двосторонні, устійнювані між рівними собі партнерами, які в безпосередніх розмовах регулюють свої спірні справи. Тому програла Франція, автор і ініціятор тієї системи, яка з днем 29-го вересня 1938. відійшла до архіву, — але стократно більше програли Совіти: бо на цілість Франції ніхто не посягає і тому її безпека від колективних пактів не залежить, — з упадком вартости тих пактів — безпека Совітів стала під знаком запиту.

Комунікат.

Дирекція ПРОМ-БАНКУ, Кооп. Торг.-Пром. Банку у Львові, почувається до милого обовязку висказати прилюдну подяку всім своїм членам-клієнтам і вкладникам у Львові і на провінції, які в часі неспокійних вісток у минулих двох тижнях виказали повне довіря до банку та з правильним і зрозумілим способом прийняли до відома обмежаючі розпорядки Дирекції підиктовані журбою, щоб задержати ліквідність банку.

З окремим вислідом слід зазначити зрозуміння тих членів і клієнтів, які в цей скрутний час свідомо вплачували до банку більші квоти, часто з жертвою для власних інтересів, щоб у цей своєрідний спосіб виявити доброжичливість і зрозуміння для праці своєї установи.

Дирекція Пром-банку доцінює вислід значіння такиx членів і з вірою глядить у майбутній розвій банку, опертого на такій певній клієнтелі.

Львів, 3. жовтня 1938 р.

Дирекція Пром-банку.

---

2) Ще не фомальна, але фактична **реалізація „пакту чотирьох"**, якого політичне значіння далеко ширше і глибше від примітивного пояснювання, що ось чотири західні великодержави стають „впорядчиками" Европи, з виключенням усіх менших і цілком малих европейських держав. Пакт чотирьох — це **замирення Франції з Німеччиною, Англії з Італією, Англії з Німеччиною та Франції з Італією**, іншими словами, це знівечення другої основної теми закордонної політики Совітів, яка полягала **на пересварюванні західних великодержав**. Коли Совіти стали найближчим англійським союзником у протиталійській кампанії з часів абісинської війни, то напевне не з любови до етіопів і Гайле Селясія, ані не з остраху за безпеку великобритійських морських шляхів до Індій та за англійські впливи у Судані, над джерелами Нілю. Єдина рація тієї совітської протиталійської політики було загострювати англьо-італійський конфлікт і довести до ослаблення обох тих держав. Колиж повстала вісь Рим—Берлін, то Совіти були заінтересовані у тому, щоб вісь Париж—Льондон мала як мога вкравіше протинімецьке й протиталійське обличчя і тому Москва вживала всіх зусиль, щоб поруч із Францією та Англією і собі стати їх рівнорядним партнером-союзником. Сьогодні всі великі часописи світа однозгідно погоджуються, що мінхенське порозуміння це тільки вступ до порозуміння ширшого, та що у Мінхені не булоб узагалі прийшло до згоди, колиб не огляди ширшої натури: промостити шлях до ліквідації всіх інших спорів, які істнують між чотирма великими державами. Замирення на Заході — це вже великий удар для Совітів, але те замирення з виразним підкресленням, що Совіти стоять поза ним — це катастрофа для Совітів. Всю пресу обігла вже вістка, що на виразне домагання Сталіна Патьомкін намагався за посередництвом американського амбасадора в Москві добути запросини до Мінхену, та що це була єдина думка, з якою жив з 28. на 29. вересня Літвінов у Женеві. Але навіть, колиб це була поголоска фальшива — то нема ніякого фальшу у факті, що про долю Чехословаччини рішали 4 західні великодержави, що рішала її на одному відтинку Польща, що забирали тихий голос і Мадярщина і Румунія і Югославія, а **Совітів не було ані чутно ані видно, тих Совітів, які чейже мають з Францією і Чехословаччиною військово-політичний зачіпно-оборонний союз!**

3) **Величезна перемога III. Німеччини, зокрема особисто Гітлера.** Пригадаймо собі протинімецьку „пропаганду страхіть" з першого періоду III. Німеччини, пригадаймо собі її повну політичну ізоляцію з гострим конфліктом навіть з Італією, після невдачної першої поїздки Гітлера до Італії, пригадаймо собі час монтування великого світового бльоку проти Німеччини, коли і Барту і Іден їздили до Москви і — Праги! І на тлі тодішніх відносин уявім собі подорожі літаком англ. премієра і ту величезну радість у Парижі й Льондоні, коли прийшло телефонічне запрошення приїхати до Мінхену та той масовий і стихійний ситуізм над Сеною і Темзою, коли пп. Даладіє і Чемберлен привезли з Мінхену мир. Престіж і повага III. Німеччини зросли до небувалої досі висоти і нема сьогодні прихильної чи ворожої Німцям людини у світі, яка не признавлаб геніяльного політичного таланту Адольфа Гітлера. І коли хтось каже, що Гітлер і III. Німеччина це одно, то на совітському відтинку це не одно і те саме: бо у III. Німеччині таки гостро суперничать дві течії — фільоросійська, яка хоче у Совітах бачити тільки Росію, а після Совітів ставить на „третю" Росію (ту течію репрезентує стара бюрократія з „Аусенамту", велика частина війська, німецькі юнкри, частина промислу і фінансіери) і протисовітська, яка є одночасно течією протиросійською. І на чолі тієї стоїть саме Адольф Гітлер. Перемога III. Німеччини і її вождя та зріст поваги й атракційної сили оси Рим—Берлін — це безпосереднє **скріплення антикомуністичного пакту, який щораз виразніше має характер військово-політичного пакту антисовітського.**

4) **Сумерк Ліги Націй.** Це просто гротесковий збіг обставин, що конфлікт довкола Чехословаччини, частинна мобілізація всіх заінтересованих держав та мирне поладнання конфлікту на підставі частинного розподілу ЧСР — пройшло підчас формального тревання сесії Ліги Націй. Ніхто нею не цікавився, світ не знав навіть, чи вона істнує чи ні, хто там перебуває і чого, — очі цілого світа були звернені на Берлін (Берхтесгаден), на Париж, Льондон, Рим, Прагу, Варшаву, Будапешт на будьяку іншу столицю, — тільки не на Женеву! Коли казалося раніш, що само життя ліквідує Лігу Націй, якої значіння викривила відразу згадана вгорі післяверсайська система та яка втратила решту поваги з моментом вступу до неї Совітів та виходу з неї Німеччини, — то мінхенська умова і чесько-польське порозуміння остаточно Лігу Націй перекреслили. Вона мала безумовно і великі додатні сторінки, навіть з нашого українського погляду, але це безперечний факт, що з упадком Ліги — Совіти тратять єдину свою базу в Европі. Европа стоїть напередодні нової системи, без Ліги (або з цілком переорганізованою Лігою) і — **без Совітів, як співвирішним чинником.**

5) Перемога тези **національного самовизначення** у Мінхені, як підстава частинного поділу Чехословаччини, бє страшенне у Совіти. Вся сила атак Гітлера на ЧСР була у тому, що в Парижі та в Льондоні не могли опрокидувати засади самовизначення, тієї, на якій нібито спирався і розпад Австро-Угорщини та частинний розпад Росії. І вся слабість Совітів була у тому, що вони не могли мішатися до тої дискусії, в якій відразу треба було наразитися на закид: „Як у тебе виглядають національні меншини, навіть ті, які рахують десятки міліонів населення?!" **У Мінхені започаткувався процес творення національних держав, у Мінхені започаткувався процес актуалізації проблеми національних меншин в цілій ширині — і це для Совітів небезпека не тільки „автономізації меншевих провінцій, але державного розпаду на національні держави...**

Можнаб вичислити не пять, а десять і двацять точок, які є позиціями білянсу останніх подій, і всі вони свідчать про програну Совітів. Всі вони у сумі значать — **ізоляцію Совітів в Европі і всьому світі.** Чехословаччина має виповісти союз з Совітами, який не мав для неї ніякої практичної вартости та став тільки одною з головних причин того нещастя, що її навістило. Коли прийде до повного замирення Англії з Італією та Німеччиною і Франції з обома тими країнами — така сама доля чекає франко-совітський пакт. А ніколи ще не було таке популярне гасло, як нині — гасло франко-німецького замирення! **Процес замирення Европи є одночасно підготовою до конфлікту Европи з Совітами.** Він прийде ще не швидко, — напевне не у завтрішньому дні, — але прийде напевне і не дуже пізно. Всі познаки на небі і землі вказують, що **черговий великий міжнародній конфлікт торкатиcьме двох проблем: національних меншин та — Совітів.**

З великою і правдивою сатисфакцією стверджуємо, що наші передбачування були правильні. Здійснюється процес, про який ми казали вже на цьому місці від літ. Ми не вірили свого часу у тривке італійсько-німецьке непорозуміння, ані в німецько-французьку ворожнечу на віки вічні, ані так само не вірили в англьо-совітську приязнь. Зате ми завжди казали, що европейський захід шукатиме доріг до свого замирення і що пакт чотирьох є одним із тих шляхів. І нині ще не кінець отих пошуканок, ще не прийшло до остаточного мира на Заході, який уможливить робити порядок на Сході. Але до цього йде.

І разом з оцим процесом **зростає українство, як потенціяльний політичний чинник.** Зростає—у теорії. У практиці зросте тоді, коли будемо уявляти собою **справжню** силу. Але це вже залежить виключно від нас. Залежить у величезній мірі від нашої національної політики, від якої останні події імперативно вимагають — **підтягатися і рівнятися вгору!** Ік.

Алькоголь і тютюн спиняють умовий розвиток людини.

Закарпаття.

ПЕРШІ ЧАСОПИСИ ПІСЛЯ ПЕРЕРВИ.

Від 21-го вересня ц. р. не мали ми ані одного закарпатського часопису. У польській та іншій чужій пресі появлялися всякі вістки про події на Закарпатті, та з безпосереднього джерела не можна було про те нічого довідатися. По десяти днях перерви прийшли до нас перші два числа „Нової Свободи": з 28-го вересня (частинно сконфісковане) та з 30-го вересня. Але про те, що діється на Закарпатті, вісток у них дуже мало.

„ТРЕБА ПОСТАВИТИ ВСІ СИЛИ ОДНИМ ФРОНТОМ."

Під наголовком „Поранений брат" „Нова Свобода" (ч. 83 з 28-го вересня ц. р.) вмістила як передову статтю Федора Ревая, що на тлі загального положення українського народу ще зперед світової війни аж до наших часів представляє розвиток політичної думки й національну консолідацію закарпатських українців:

„До тих поневолених належали й ми, українці, по цей бік Карпат, яких до 1918. р. сміло можна було назвати „пораненим братом"...

„Та цей „поранений брат" від 1919. року почав свою рану гоїти. Діягноза не була добра, тому й лік помагав лише дуже поволі, тимбільше, що в той час найшлися люди, які взагалі не бажали, щоб „поранений брат" найшов лік на свою рану... і глядали всяких отруй, щоб зупинити загоїння рани.

„І „поранений брат" по цей бік Карпат попав у рямках чсл. республики в дуже важке положення. Доба важка, темні хмари тягнуться понад наші голови. Та в цих днях одне головне: щоб український нарід, український провід був на свому місці, не втратив голови і певно тримав керму у своїх руках.

„Колись ми не мали ніякого проводу, ніякої керми; кілько нас було, в тілько сторін — партійок утікало. Прийшов час, коли ми отворили очі, — погодились і нині стоїмо здисципліновано: один нарід, одна думка, одне хотіння.

„Ми за тих 19 літ сконсолідувалися в одне українське тіло: Першу Українську Центральну Народню Раду. Ми позбулися керми чужих політичних груп, ми обєднали політичні сили розпорошені по партійних групах, бо є той думки, що нема часу на партійне сектантство, бо треба поставити всі сили одним фронтом і в службу народу, а не підтримувати чужі особисті карієристичні та матеріяльні інтереси на нашій землі...

З ПЕРЕДВОЄННИХ ДНІВ...

В тому самому числі „Нової Свободи" читаємо таку вістку: „Посол Юліян Ревай минулого тижня перебував у Празі, де інформував політичні кола про ситуацію на П. Русі. Вчера він вернувся і з причини мобілізації вирушив сьогодні до війська."

Передвоєнні дні характеризує такий комунікат („Н. С." ч. 84. з 30. IX.): „Загрозливі події, що надходить, збільшують ще вагу і потребу Вашого часопису. Тому надсилайте передплату ще точніше, ніж Ви це робили досі. Нехай 1. жовтня буде цього доказом. Багато наших передплатників стоїть у військових рядах. Постараємось посилати їм часопис. Допоможіть нам у тому своєю пильністю в оплаті!"

Чехословацька влада проголосила, що всі вобранці, які цього року мали зголоситися до військової служби, навіть ті, що дістали призивні листки, мають стриматися зі зголошенням аж до окремого наказу. Покищо речинець зиву ще не визначений. („Н. Св." з 30. IX.)

Чи й це „у фашистівському стилі"?

Останні події у Чехословаччині винесли на денне світло й українську проблему: Закарпатську Україну. Заговорили про ту донедавна забуту у світі країну й державні мужі сучасної Европи, заговорила і світова преса.

Заговорила і римська преса. Ось перед нами римський щоденник „Іль джіорнале д'Італія" з 18. 9. ц. р. ч. 222 (з відомих причин дещо пізно доручене поштою). У цьому щоденнику бачимо вступну статтю „Останні надії" пера Вірджінія Гайди. На вступі цієї статті автор каже, що телеграми, вислані на руки Мусолінія від голови Словацької Ради Віктора Дворжака і від голови Мадярської Ревізіоністичної Ліги фр. Герцега, потверджують, що кріза національностей не обмежується тільки до німців із Судетів. Ціле питання усяких меншин у Чехії зовсім отверте, і ця проблема накидає потребу нової розвязки на всіх фронтах.

„Це є суттєвий пункт історичної хвилини. Деформувати погляд на чехословацьку проблему — це знову значилоб занедбати справу, тому необхідні вказівки до її розвязки".

Існує рух не тільки німецьких меншин, що є на першому пляні. Цей рух „супроводять з такими самими творчими й життєвими чинниками і з такими самими тенденціями рухи всіх інших національностей, над якими панував чеський центр. І ці рухи разом підсумовані творять, як уже сказано, супроти чехів силу більшини, яку то силу Европа не зраджуючи елементарних засад реалізму і справедливости, мусить брати в рахубу".

Дальше п. В. Гайда перечислює всі меншини: німців — три і пів міліона, мадярів — міліон, два і пів міліона словаків, 175 тисяч поляків і „понад пів міліона ді рутені".

І досі, як бачите, як на італійського журналіста, п. В. Гайда незле орієнтується у чехословацькій проблемі. Але дальше приходить розчарування, коли вичитуєте:

„28. березня, поминаючи обкроєння чеської цензури, заговорили на ввесь голос і „рутені" у свому часописі „Русскій Вѣстник" через представників Союзу, автономної асоціяції селян „рутенів", послів „Andrea Bródy e Ivan Pjescak e il Giulio Földesi..."

Ось вам заввага самого автора на вступі статті „не деформувати погляду на чехословацьку проблему". Ми, правду сказати, розуміємо побожні бажання автора. І не станем його просити, щоб він нам був прихильний. Нам тільки одне хочеться знати: чи фашистівська Італія, що так пильно слідкує за розвитком українського визвольного руху, що хоче мати вплив на цей рух і здобути собі прихильність серед українців, хоче таким зумисним, повним викривлюванням правди наблизити до себе українців? Деж ті елементарні засади реалізму та справедливости, про які п. В. Гайда говорить у тій статті?

Ми розуміємо теж, що в інтересі сучасної Італії є кинути Закарпаття на поталу Мадярщини. Та нехай рішає воля самого народу, про що говорить і Мусоліні. Але не по фашистівськи це висувати як заступників нашого народу якихось п[...]блуд, ренегатів, а промовчувати правдивих заступників того народу, за якими той нарід іде, яких той нарід слухає.

Виходить, що й у XVII. році фашистівської ери є ще в Італії журналіст, який самотує, заплутує, фальшує свідомо наше питання, наш визвольний рух — не гірше від журналістів... зненавиджених фашизмом демоліберальних держав, не гірше від „найдемократичнішої у світі" держави... СССР!

Чи й це у фашистівському стилі?

М. Зазамський.

Німці у Судетах і поляки у Тешині.

ІНФОРМАЦІЙНИЙ ОГЛЯД.

Німецькі та польські війська вмашерували до Чехословаччини; перші займають области, призначені Німеччині на мінхенській Конференції Чотирьох, другі обсаджують заользанський Шлеськ на основі вимушеної згоди чехословацького уряду у висліді польського ультимату з пятниці минулого тижня. З почуванням смутку й горечі чехословацькі військові частини уступають у повнім воєннім лаштунку, але без спроби опору, на територію обкроєної Чехословаччини.

Дня 1. жовтня німці заняли першу округу, яку дістали в посідання без плебісциту. Це південна область Чеського Ліса, на північ від Пассав та Лінцу, з містами Валлєрн та Гогенфурт і з низкою інших місцевостей, головно в долині ріки Морави. 2. і 3. жовтня вмашерували німецькі військові частини до другої округи, що лежить у північній Чехії та обіймає м. ін. такі більші міста: Боденбах, Тешен, Фрідлянд, Шенлінде, Гросс-Шенав, Шлюкенав, Гумбург та Варнсдорф. Порядок німецького вмаршу зорганізовано так, що попереду машерують частини правильної німецької армії, за ними сотні судетонімецького леґіону, під командою ґенерала фон Лебе, після того т. зв. шуц-штафлі, що є напів військовими й напів поліційними частинами німецької державної адміністрації. Щойно на самому кінці повертаються до своїх осель цивільні судетсько-німецькі збігці. На чолі адміністрації области Судетів з призначення німецького уряду став голосний провідник судетських німців Генляйн.

Подібно відбувається вхід польських військ на заользанський Шлеськ. 2. жовтня в год. 2-ій після полудня перейшли міст на прикордонній річці Ользі польські війська з полком підгалянських стрільців на чолі. Зараз після них приїхали на область заользанського Шлеська представники цивільної влади з віцевоєводою Мальгоммом, що буде урядовим комісарем новозанятої области. Далі вмашерувала поліція, залізничники, почтовці і на сам кінець дальші частини польської армії з ґрупи ґенерала Бортновського. Польські збігці зза Ользи і собі вертаються на давні місця.

Німецькі та польські війська машерують, у Польщі та Німеччині небувала радість, паради, походи, промови й биття дзвонів, а вислів прилюдної опінії — преса, крім святочно-патріотичних статтей зачинає містити також рефлексійні міркування.

Деякі польські пресові органи завважують, що в дні 10. жовтня, тобто в дні, коли Польща й Німеччина займуть уже цілу область, що її Чехословаччина мусіла віддати без плебісциту, створилася нова, для майбуття незвичайно важна ситуація. В области Богуміна, біля Моравської

ЛІТЕРАТУРНИЙ КОНКУРС „ДІЛА" Ч. 27.

КУ-МА.

Батькова тайна.

Бабуня слухала не перебиваючи, хоч видно було, що хоче щось сказати. Вкінці киваючи головою почала спровола:

— Не говоріть, дітоньки, про знак часу. Нічого нового нема під сонцем. Все це — як сказав мудрець — було вже. Такі пригоди траплялися і за моєї молодости, а це буде вже більш тридцять років тому. Якщо цікаво вам, то я розкажу одну з них, таку, в якій я сама спочатку мимоволі, опісля добровільно брала участь.

— Ах, бабуню! Як палко любили ми твої оповідання. Як запирав нам у грудях віддих той чудний, незнаний таємний світ своєї далекої доби — доби королівських та цісарських традицій, дитячої набожности, соромливости і гордовитости жінок, поваги й лицарськости мужчин, доби [illegible], кадрилів та наївних, сентиментальних романсів. Цілий той далекий нашим розвнузданим часам світ, знаний нам хіба частинками з [illegible] чи екрану!

Бабуня почала своє оповідання зовсім звичайно, не як казку, і не тоном старенької жінки, а тоном товаришки однолітки.

— Мені було 38 років, коли помер мій чоловік-священик. Дітей залишилося семеро, жити було важко. Декого із старших забрала рідня, і наймолодших трое, треба було власним про[illegible] [illegible]. Отож я перебралася до міста, наймила в багатої бездітної вдовиці три кімнати, почала брати чужих дітей на станцію і з того жити.

Моя господиня, літ під пятьдесять, незвичайно претенсійна, хоч добра й щира душа, була як на ті часи дуже модерна і поступова жінка. [illegible] така, що всі новини брала з найсмішнішої сторони, тому не було дня, щоб мешканці її камяниці не гострили собі на ній язиків. Я знала її добре серце, тому як могла боронила її, а вона за це пристала до мене цілою душею. Поправді то з близької рідні в неї не було нікого а чужі тільки того й знали, що завидувати їй майна та кепкувати за модні дивацтва.

Називали її „руда радчині", кепкуючи із помальованого зі сивого на золотий кольор волосся.

Набридли їй либонь самотність і колючки неприхильних людей, бо почала оглядатися за чоловіком і покупцем на хату. Нераз бувало, прибіжить до мене, сяде денебудь у кухні, та в той час, коли я готовлю обід, снує передімною свої пляни.

— Продам — каже — цю чортову буду, вийду заміж та кину кляте місто. Грошей у мене доволі, щоб найти чоловіка, якщо кому мої літа не у смак. Хоча і сорок років, та це не перешкода. Що пані?

Я ніколи їй не перечила. Хочеш сорок, хай буде сорок. Хочеш чоловіка, лови. Але я здавна збагнула, що при її вроді та вдачі, навіть на її гроші та камяницю не скоро рибка піде. Та бо й небога погана була — погана: очі малі, сірі, заховані у двох мішечках із сала, лице жовточервоне мов підпухле, рудою куделею сторчма стояло на голові клоччя-волосся, неохайна, присадкувата, робила враження весняної жаби, що розявивши рота ловить мушки. Одне, що опромінювало це погане обличчя, будило довіря й могло зєднати до себе, це була її усмішка — щира, добра, дрібку жалісдива, говорила про доброту затовщеного серця, про заховану за шорсткістю мякість.

Вже два роки я жила в неї, а чоловіка вона все ще не придбала. Аж третьої осени зайшла пригода, котру й хочу вам розказати.

В цю пригоду вплела мене сама таки господиня. Не маючи надії найти чоловіка звичайним шляхом, вона подала до часописів анонс. Це в ті часи був крок модерний, сміливий. Вона соромлячися й боючися людських язиків не подала своєї адреси, а прохала відповіді спрямовувати до мене.

Я немало здивувалася, коли одного ранку дістала зі Львова від незнайомого мужчини, чудного листа. Пише, що у відповідь на мій анонс приїде у найближчу неділю сам і про все інше поговорить особисто, а що я не мала часу довго роздумувати, кинула дивного листа на комоду і взялася за роботу. А в полудне прийшла господиня і вияснила в чому річ. Вона прохала в мене вибачення, але я була єдина щира душа, котрій вона могла завірити цю справу.

— А вам пані хіба це не пошкодить в нічому — кінчила стрівожено. Я запевнила її, що не має чого турбуватися і передала їй листа.

Від того дня почалася гарячка моєї господині. Кравчині і крамниці мали неабиякий зарібок. В означений день, зробили ми таки в мене величаве приняття і мов штубак іспиту ждали незнайомого пана. Господиня мов перероджувалася: в ліліовій сукні із жовтими коронками, з таким самим волоссям, у чорних, високих черевиках, з гарячковими румянцями щастя. Вона на „панну молоду" виглядала так кумедно, що мені хоч як було не до сміху, нервово тряслися губи.

Дітей я виправила ще раніш до подруг гратися і ми були самі, ніхто не міг нам перебити, бо служниці в мене не було, тай гості нечасто навідувалися до вбогої хати.

Під вечір, коли ми вже стратили всю надію, а страви повистигали, зявився гість. Високий, елегантний бльондин, з веселими, добрячими очима, свіжими, мов у дівчини устами, робив враження малого, чемно вихованого, хоч і збитошного хлопчини. Тільки сітка зморщок на чолі й біля уст казала догадуватися якоїсь затаєної журби. Мені зразу він припав до серця і я подумала собі: „От, коби мій Ромчик виріс на такого."

(Далі буде).

Остави та Фридка над Остравицею, польська держава стрінеться уже не з Чехословаччиною, а з новим кордоном третьої Німеччини. Коли домагання Гітлера щодо плебісциту в області Моравської Остави та Фридка прийме міжнародня комісія, що саме радить у Берліні, і коли вислід плебісциту випаде в користь Німеччини, то готово вийти таке, **що на цілім майже новім західнім кордоні Польща матиме за сусіда Німеччину.**

Ендецьке „Слово Народове" пише з приводу цього таке: „Ця можливість є наче символом того, що в Европі змінилося. Ми хотіли зіпхнути чехів з польської землі на їх власну, а тимчасом у нашім поході на захід перед нами стануть не чехи, тільки німці..."

Щоб запобігти можливости, що союзна з Польщею Німеччина буде одиноким сусідом польської держави на заході, „Варшавскі Дзєннік Народови" взиває поляків приготовитися добре до плебісциту і добре ним покермувати.

З прилученням області Судетів до Німеччини та заользанського Шлеська до Польщі досягнення обох держав можна означити такими числами: Німеччина, коли брати також під увагу ревіндікацію Австрії, побільшилася за пів року 10 міліонами мешканців та територією поверх 100.000 км² з величезними мінеральними багацтвами та високо розвиненим промислом. Польща дістала з заользанським Шлеськом територіяльно невелику область двох повітів (плебісцит може ще щось прибавити), зате під господарським оглядом незвичайно цінну територію. Карвінське вугілля, вальцівні й залізно-сталеві відливарні в Тшинці відомі в Европі. В заользанськім Шлеську продукують в одній концерні стільки чавуну, що ця продукція рівняється 75 відсоткам всієї польської продукції.

Польський виступ проти Чехословаччини не найшов усюди — зрозуміла річ — виправдання. Частина французької преси негодує і бідкається над Чехословаччиною. „Тан", як це подає ПАТ, заявляє, що історія обтяжує Польщу відповідальністю за те, що вона в такій хвилині уважала вказаним добувати від важко досвідченої Чехословаччини негайну та радикальну полагоду справи польської меншини. Ще дивніше становище часопису „Пті Парізієн": Польща зі своїми 35 міліонами бажала, щоб трактували її як великодержаву. Вона скористала з хвилини, коли Чехословаччина опинилася у труднім положенні, щоб нанести їй додатковий удар і вирвати клаптик землі, що від двадцяти років становив предмет незгоди між обома країнами. Це жест позбавлений елеганції". Вкінці „Епок" подає ревеляцію, що Париж увійшов зараз у звязок з льондонським міністерством закордонних справ, як тільки довідався про польську ноту до Чехословаччини. Франція та Англія робили натиск на Варшаву, щоб вона не пробувала на власну руку розвязувати справу заользанського Шлеська, але з того нішо не вийшло. Є також французькі пресові органи, навіть ліві, які вдоволені, що полагода заользанського конфлікту відбулася мирно.

Взагаліж світова опінія дуже поділена й не вся одушевлена розвязкою судето-німецької та заользанської проблеми. Висловом цього є не тільки преса, але також конфлікти серед членів англійського та французького уряду. Британський міністр краєвої оборони Купер здимісіонував, є чутки про роздор у французькім кабінеті, росте невдоволення в Югославії, переважають настрої негодування в Румунії.

Що найбільше невдоволена Мадярщина, яка хотіла б і собі використати скрутне положення Чехословаччини для ревіндікації передвоєнної території, це пробивається в боєвому тоні будапештенської преси. „Якщо Прага — пише „Пештер Льойд" — зволікатиме своїм звичаєм з виконанням мадярських вимог, то повстане загроза скомплікованої ситуації, яку важко буде розвязати в мирний спосіб. Коли Прага не послухає голосу розуму і проволікатиме переговори з мадярами, то мадярський нарід утратить терпеливість". Одначе, здається, в цьому випадку Чехословаччина не думає уступити перед погрозами, бо мадярські аргументи дуже слабі. Польща, покликуючись іменем 35 міліонів населення на своє право до заользанського Шлеська, могла справу ставити в площині національного самовизначення поляків тешинського Шлеська. Це зрозуміле й переконливе. Але в якім звязку, на основі якого права, Мадярщина посягає на словаків та закарпатських українців, які чейже не є мадярським племенем, але славянами, і яким розумним та справедливим аргументом можна виправдати творення нової багатонаціональної держави на місце розбиваної саме за її багатонаціональний склад Чехословаччини?! Проти посягань Мадярщини будуть боронитися — як це виходить з преси — не тільки чехи, але ще більше словаки та українці, що не погоджуються на мадярську тезу, немовби змагання цих народів до національного самовизначення можна було помістити у рямцях якоїсь мадярсько - словацько - русинської унії. Та частина польської преси, яка симпатизує з мадярськими ревіндікаційними зазіханнями та яка тепер нервово крутиться зі своїм мадярофільством, повинна знати, що чимало міліонів з тих 35 міліонів громадян Польщі, на яких будує і покликується перед світом польський уряд, є **проти мадярського панування на немадярських, славянських областях, українського Закарпатя та Словаччини.** Українська преса льояльно сповнила свій обовязок у хвилині, коли з приводу заользанського Шлеська річ ішла про державний інтерес Польщі, але не бачить ніякої причини і ніякого інтересу помагати чужій, мадярській експанзії на чужі землі та чужі народи, себто на українську та словацьку етнографічну територію.

Що писало „Діло" 50 років тому

Четвер, 4. жовтня (22. вересня) 1888.

„ОДНА З НАЙМОГУТНІШИХ В НИНІШНЮ ПОРУ ЕВРОПЕЙСЬКИХ ДЕРЖАВ".

З приводу гостини німецького цісаря Вільгельма II-го „Діло" писало:

„Від учора приймає у себе наддунайська столиця в гостях високого достойника, монарха одної з наймогутніших в нинішню пору европейських держав, німецького цісаря Вільгельма II. Наглийшна двірська етикета, не якась вікова дружба або родинні звязки привели його до старої столиці Габсбургів — подорож до Відня подиктувала йому залізна конечність його політики і політики його найпершого дорадника, німецького канцлера. Дивна доля! Столиця монархів, що колись були німецькими цісарями, що колись мали шумний титул цісарів „святої римської держави" гостить нині у своїх мурах з небувалим торжеством цісаря, що на своєму престолі мав ледви двох предків, і котрого недавно вмерлі батько й дід підходили не так то ще дуже давно під ту саму столицю зовсім не в таких мирних цілях та котрі під Кралевоградцем недобру лишили по собі згадку для держави, якої столиця приймає нині т[illegible] стенно їх наслідника".

СТРАТЕГІЧНІ ЗАЛІЗНИЦІ.

„Російський уряд звертає тепер свою увагу на поширення сітки залізниць і то головно у стратегічних цілях. Так вирішено вже в міністерстві комунікацій, що на Кавказі мають збудувати шість нових ліній. Будова цих залізниць має на меті злучити передкавказькі губернії з закавказькими й охопити головні стратегічні точки, як Ардаган, Карс та Ериван".

З польської преси.

Незадоволений Цат-Мацкевич дарує „мадярську" Русь.

Увесь час, коли йшла польська дипломатична та пропагандивна акція за тим, щоб відібрати заользанський Шлеськ, редактор віленського „Слова" повторяв раз-у-раз, майже в кожному числі свого часопису, що не буде це ніяким успіхом закордонної політики Польщі, якщо вона дістане заользанський Шлеськ, але не осягне спільної границі з Мадярщиною. В передодень згоди чехословацького уряду на ультимативну ноту Польщі, Цат-Мацкевич писав („Слово", ч. 270 з 1-го жовтня ц. р.):

„**У хвилині, коли польський уряд зважується на такі рішучі кроки, що можуть перерішити долю Польщі на цілі роки, ба! на цілі століття, ми повинні забути про всі наші претенсії до уряду і критики, чекати на події, готові виконати громадянські обовязки і памятати, що президент та уряд відповідальні перед Богом та історією за майбутність Польщі.**

„Але здаємо собі справу, що навіть інкорпорація цілого заользанського Шлеська до Польщі матиме багато менше значіння від добуття спільної границі з Мадярщиною. Якби у Словаччині переважила думка, щоб продовжувати співжиття з чехами, то залишається чейже мадярська Русь (!). Її безумовно треба віддати мадярам і таким чином замкнути Чехословаччині шлях до большевії та вможливити польсько-мадярську політичну спільноту."

Пана Мацкевича нічого не навчили останні події, нічого не навчила сумна історія Чехословаччини, від якої — не питаючи про те, що це може бути немиле — польський уряд забрав заользанський Шлеськ, стоючи на тому становищі, що це споконвіку польська земля. Пан Мацкевич одобрює цей крок польського уряду, але з другого боку хоче конче подарувати Мадярщині „мадярську" — як він називає — Русь. Бо... цього — на думку п. Мацкевича — вимагає польська політика.

„Великі події біжать швидко наперед. Аби ми: поляки й мадяри встигли за тими подіями і зрозуміли вислід наше положення. Оце мінхенська конференція нас виразно повчила про різницю між домаганнями великої держави і меншої держави: Чехословаччину розібрали, Німеччина дістала все, чого хотіла, мадярські і польські домагання полагоджено в незадовільний спосіб. Ми не є малою державою, а все-ж не маємо досить сили, щоб дорівнати Франції чи Італії. Разом з Мадярщиною ми ту силу будемо мати."

П. Мацкевичеві прикро, що Польща не має досить сили, щоб осягнути „задовільну" полагоду своїх домагань, але в той час він не загнувшись дарує — новітній Заглоба! — Мадярщині країну, за якою не т[illegible]оже сьогодні впімнутися її матірна держава. Невже п. Мацкевич думає, що той його дарунок Мадярщині залишився б у мадярських руках бодай тільки, що судетські німці при Чехословаччині? І невже п. Мацкевич не здає собі справи з того, як смішно в його устах, саме в його устах, виглядає термін „мадярська Русь"? П. Мацкевич мабуть памятає, що Московщині нічого не помогла назва „Привислянскій край", бо назва, якою хтось хоче закрити дійсний стан, ніколи того стану не змінила.

З тамтого боку кордону.

РЕПРЕСІЇ ЗІ СТРАХУ.

У звязку з напруженням політичних положенням значно загострено контролю білетів та особистих документів на совітських залізницях. Умовини подорожі, що в Совітах уже від кількох років були незвичайно утруднені, тепер ще більше скомпліковані. Перед виходом на перон формуються довгі черги подорожних, що їм провірюють особисті документи.

ЗАКОНСПІРОВАНЕ ДУХОВЕНСТВО.

Польські пресово-інформаційні [illegible] подають, що на совітській Україні росте [illegible] лах вплив законспірованого духовенства. [illegible] на завважити це в округах: дніпропетровській, миколаївській та житомирській і також у [illegible] хуйлівськім районі. Печерську Лавру в Києві, в якій большевики зорганізували — як відомо — протирелігійний музей, відвідують щодня [illegible] ного дня прочани, що під виглядом звидження музею приходять помолитися на [illegible] ричному місці Києва у звязку з 950-літтям [illegible] щення Руси-України.

КОНТРРЕВОЛЮЦІЯ СЕРЕД СУДДІВ ТА ПРОКУРАТОРІВ.

У цілій низці округ Совітської України арештовано численних суддів і прокураторів за саботаж та контрреволюцію. В одеській [illegible] арештували прокуратора Мельника й [illegible] Берковича, в самій Одесі секретаря [illegible] організації Зільбера, в Дніпропетровській [illegible] тьох членів управи радгоспу „Червоний" [illegible] пектором Савелієвим на чолі.

Сторінка без політики.

Собаки в історії людей.

Собаки мають відповідно до підсоння, окружения, умовин життя теж відповідні прикмети й т. і. У людському життю собаки грали віддавна немалу ролю.

ЖОРСТОКІ СОБАКИ.

Ще перед кількома століттями люди звернули увагу на велику силу й відвагу т. зв. бриганів і рішили їх витресувати до якнайжахливіших завдань, а саме ці собаки мали помагати людині в боротьбі проти людини.

В 1514 р. еспанці вживали цих собак до боротьби з індіянами. Собаки кидалися підчас бою на індіянські ряди й робили в них справжнє спустошення. Такий витресований пес ловив першого з краю індіянина за рамя й тягнув до своїх. Колиж нещасний червоношкірий пробував боронитися, пес душив його, або загризав на місці.

Всетаки пес був іноді шляхотніший від своїх панів. Індіяни оповідають собі ще й нині старую історію про немилосерного сотника де Сепади, який казав своєму псові роздерти зловлену до неволі індіянку. Та коли пес побачив сльози нещасної червоношкірої жінки, не зважаючи на грізливу зохоту свого пана, не доторкнувся її навіть.

Коли в 1798 р. на Ямайці вибухла ворохобня проти англійців, англійці вислали на острів велику кількість британів. Коли чорні побачили собак, залякані піддалися без опору.

Греки й римляни залюбки держали тибетанських британів, які мали таку величезну силу, що старовинні вживали їх до боротьби з дикими та навіть із львами.

ІНТЕЛІҐЕНЦІЯ СОБАКИ.

Та не лиш сила є одинокою прикметою собак. Їх інтеліґенція іноді просто гідна подиву.

Славний був пес-бернард Барі, який завдяки своїй відвазі та інтеліґенції вирятував від смерти 40 осіб. Він виходив завжди шукати подорожніх з кошиком привязаним до шиї. В кошику була пожива, та вино. Коли пес віднайшов подорожніх, він їх до манастиря св. Бернарда. Дуже часто траплялося й таке, що пес відносив на плечах виснаженого й непритомного подорожнього до манастиря. Барі служив людям, блукаючи серед гір 12 літ. Тепер випханий Барі стоїть у музеї в Берні.

ПЕС ОЛЕКСАНДРА ВЕЛИКОГО.

Як подають перекази, коли Олександер Великий вирушив на Індії, король Альбанії прислав йому незвичайно гарного й великого пса. Олександер захоплювався псом і щоб випробувати його відвагу випустив на нього медведя й дика. Пес навіть не ворухнувся з місця. Тоді Олександер велів пса вбити, думаючи, що байдужість була випливом лінивства.

Коли ця вістка дійшла до короля Альбанії, він прислав Олександрові Великому другого такого самого пса, зазначуючи при цьому, що пес привик тільки до боротьби з найгрізнішими звірятами. Від тієї пори королівський пес боровся лиш проти львів та слонів і завжди перемагав. Той пес був справжнім любимцем короля.

ХОРТ НА САГАРІ.

На Сагарі та в сусідніх пустинях уживають собак, як і в нас до ріжних послуг, одначе собак там зовсім не цінять. Тільки одного хорта араби люблять і то не лиш багаті, але й бідні. Араби пильно дбають про чистоту раси хортів: тому пустинний кочовик іде нераз у далекі сторони, щоб лиш знайти відповідну пару для свого хорта. Нерасові щенята вбивають граби без ніякого милосердя.

КОЛИ ПЕС ОБРАЗИТЬСЯ.

Кажуть, що пси мають теж і свої дивацтва. Нпр. пудель намагається наслідувати людину, він примхуватий, упертий, показує якісь своерідні штучки, швидко ображується, вміє навіть у такім настрою терпіти голод. Якщо зробить щось лихого, то скривається й не показується навіть і тоді, коли йому вже дошкулює голод.

Одначе пудель дуже розсудливий. Один торговець дробом навчив свого пудля пильнувати курей. Кожного вечору пудель вкладав обережно голову між отвори клітки, в якій містилися кури та „числив" чи якоїсь курки не бракує. Одного разу, під неприсутність пса, власник продав три курки якомусь іншому торговцеві. Небавом зявився пудель і занюхавши сліди дігнав купця та приневолив його завернутися. Від тієї пори торговець мусів завжди продавати кури у присутності свого пудля.

5 ГУЛЬДЕНІВ ЗА ЛЕТ РАКЕТОЮ.

В американських часописах появилося недавно оголошення, яке запрошувало всіх охочих узяти участь у пробних летах пасажирської ракети. За кожний лет була нагорода 5 голяндських гульденів.

Це оголошення помістив інжинір винахідник, який побудував пасажирську ракету, одначе сам боявся її випробувати, тому, що кожний лет у ракеті покищо полученний із риском для життя і винахідник хоче на випадок невдачі далі уліпшувати свою ракету.

Не зважаючи на те, що винахідник зясовував усім небезпеку проби, таки 24 безробітних погодилося її відбути за оплатою 5 гульденів. Одначе з проби нічого не вийшло, бо поліція заборонила проби не лиш тому, що ракета могла бути небезпечна для пасажирів, але і для свого окруження. Інжиніра повідомили, що він не може перевести ніякої проби без згоди поліції, яка дасть свою згоду аж на внесок покликаних нею знавців.

ДИВОГЛЯДНИЙ СПОСІБ ПИСАННЯ.

Люди роблять іноді найдивоглядніші речі, щоб лиш заспокоїти свою зарозумілість та гордість. Такі люди хочуть стати хочби на короткий час славними, що їх світлини та прізвище появилися на шпальтах часописів.

На таку гарячку слави занедужав теж купець Душан Рачіч з югославянського міста Панчева. Напевне не мав він у цьому іншого інтересу, коли вправляв кілька літ оригінальний спосіб писання. А саме, він пише тепер доволі швидко відверненими буквами, почінаючи здолини, в лівім, не у правім напрямі, так, що це дивоглядне письмо можна прочитати тоді, коли відвернемо листок.

Мрії Рачіча вже до деякої міри сповнилися, бо про його дивацтва та про його „винахід" пише вже не лиш европейська, але й американська преса. Та не відомо, чи той революційний спосіб писання опиниться разом з автографом винахідника в якімнебудь музею дивоглядів.

—о—

СОБАКИ НЕ ТЕРПЛЯТЬ ГАЗОВИХ МАСОК.

Окрема комісія при льондонській організації пасивної оборони перевела досліди, які виявили, що собаки не можуть знести ґазових масок.

Якщо навіть і вдавалося одягнути в такий спосіб, щоб собака не могла зірвати маски, то в собаки починалася негайно скріплена діяльність деяких залоз і такий виплив слини, що він паралізував протигазову відпорність маски.

Тому організація пасивної оборони в Льондоні радить усім власникам собак і котів скривати звірят на випадок газового наступу до пивниць, або до підземних сховів.

Досліди з іншими домашніми звірятами, коровами, вівцями, свиньми — покищо ще не закінчені. Комісія сподіється, що вдасться сконструувати окрему газову маску для кожного роду звірят.

Вибуховий матеріял на дні Темзи.

Кілька днів тому до великої торговельної фірми „Експрес Дейрі Ко" в Льондоні вломилися злодії і розбивши вогнетривалу касу, забрали кількасот фунтів стерлінгів. Поліція вспіла попасти на слід та врештувала двох членів банди, які признались і при тому заявили, що дверей каси вони не виломали, лиш розірвали при допомозі якогось нового, дуже сильного вибухового матеріялу, що його вживають військові саперні, відомого під назвою самсоніту.

Яким чином самсоніт, якого нема у приватній продажі, попав у руки вломників, покищо не вдалося устійнити. Зате поліцію збентежило признання злочинців, що невикористаний ними запас самсоніту ваги 8 кг. вкинули вони до одного з каналів Темзи. Тому, що самсоніт вибухає теж і під водою, та велика кількість вибухового матеріялу в каналі творила величезну небезпеку для пароплавів, поліція почала розшуки при допомозі нурців, колиж ці розшуки не дали успіху — веліли осушити канал.

Ця, доволі складна праця тривала два дні. Після того, як вода каналу спала, цілі дружини робітників почали копати у глибокій верстві намулу й болота. На дні вони знайшли несподівано найріжнородніші предмети, нпр. машину до шиття, колекцію французьких монет, кільканадцять окулярів, клітку зі здохлою папугою і т. д. Щойно при кінці другого дня знайшли небезпечний клунок, який сапери відвезли до артилерійського парку й там знищили.

—о—

СПОРТОВА СТОРІНКА

Україна на першім місці.

УКРАЇНА — ГАСМОНЕЯ 3:0 (2:0).

Змагання України з Гасмонеєю були завжди заваті і важко було колинебудь заздалегідь ворожити, хто переможе. І цим разом вони були не менше заваті, як минулими роками, бо Гасмонея намагалася конче виграти, щоб лиш стримати Україну в її ході до першого місця. Вчорашніх змагань не можна назвати гарними, бо обі дружини не звертали багато уваги на стиль чи ефектовність акцій. На цих змаганнях ішло лиш про перемогу й пункти. Гасмонея накинула відразу таке скажене темпо. її грачі так гостро стартували до кожного меча, що напад чорно-червоних довший час не міг повязати якихнебудь акцій. За кожний мяч зводили грачі обох дружин заваті, неуступчиві бої. При цьому Гасмонея застосувала не лиш гостру гру, але в деяких моментах навіть брутальну, що відчули на своїй шкірі: Магоцький, Скоцень, Мікльош і Воробець. Не зважаючи на те, що змагання не були гарні, для ока, вони дали глядачам багато емоцій. Та частині нашої публики, як звичайно, цих емоцій на грищі було замало і вона по давньому виладовувала надмір свого темпераменту у диких вигуках та взаємних лайках. При цьому слід замітити, що ладу на цих змаганнях не було, бо й годі було його втримати при такій масі видців. Підчас змагань настрої на трибунах, партерах та на грищі, були просто вибухові. Ясно, що в такій напруженій ситуації суддя п. Вігда з Перемишля мав д. важке завдання, з якого вивязався назагал незле. Одно лиш можемо йому закинути: замалу рішучість.

Україна грала д. добре, хоч був час, коли здавалося, що Гасмонея грала краще. Одначе, коли напад Гасмонеї, що гостював частіше на приворітті України, не вмів рішитися на стріл, то зате рідші акції нападу чорно-червоних завжди грозили здобуттям воріт. При цьому напад України передержав спокійно гураганні наступи гасмонейців та економічно розложив свої сили. Коли ж він потім кинувся в бій зі свіжими силами — вислід стрічі був перерішений. Назагал ціла пятка нападу чорно-червоних грала добре. Кращий лівий бік: Магоцький, Скоцень і Мікльош. Скоцень був справжнім пострахом дефензиви Гасмонеї, Мікльош притомно розвивав акції. Богурат замітно поправився. Із крайників агресивніший Магоцький, одначе за часто входить на „офсайти". Поміч була найкращою частиною нашої дружини. Спершу грала може надто дефензивно, але тому теж успішно розбила вона перший розгін ворожого наступу. Всі три помічники заслуговують на повне признання. Залога зробила своє. Через Мікльоша II. важко було перейти, коли ж і вдалося таке котромусь із напасників Гасмонеї, то був на місці спокійний та рішучий Воробець і вкінці Босий, що теж вирятував дружину у кількох тяжких ситуаціях.

Гасмонея мала найкращу частину в помочі та залозі. Напад добрий тільки в полі — під воротами по давньому нерішучий, зрештою при виміщній помочі й обороні України не міг нічого вдіяти.

Хід гри. Гасмонея кидає відразу всі свої сили в бій і деякий час осягає доволі замітну перевагу. Україна переводить лиш рідкі випади, які вриваються на залозі. Щойно по кільканацяти хвилинах гра вирівнюється. Магоцький іде на пробій, але в останній секунді тратить мяч. Мікльош стріляє з двох кроків — Блят рятує на ріг. Перші ворота здобуває Україна щойно у 34. хв. з д. притомного стрілу Мікльоша, у підворітнім замішанні. Вислід першої половини устійнив Скоцень у 44. хв. зі сольової акції, переїхавши всіх противників.

У другій половині знову спершу переважає Гасмонея. Гра починає загострюватися, публика вигукує на всі голоси, хтось із другого партеру кинув на грище каменем, суддя перериває два, чи три рази гру, впорядчики починають працювати на II. партері, деякі грачі Гасмонеї погано фавлюють — здавалося, що ось-ось вибухне або на трибуні, або на грищі авантура. На щастя, на трибуні деякі спокійніші глядачі уговкали крикунів і на грищі суддя вкінці опанував змагунів. Вислід дня устійнив Богурат, який добру подачу Магоцького вмістив зблизька в сітці Гасмонеї. Від цієї пори Україна сильно переважала до самого кінця. Гасмонея намагалася ще здобути почесні ворота, одначе всі її зусилля були даремні.

Склади дружин: **Україна:** Босий, Воробець, Мікльош II.; Романець, Нойман, Гошовський; Тихоліз, Богурат, Мікльош I., Скоцень, Магоцький. — **Гасмонея:** Блят, Геніг, Шпісбах; Кац, Горовіц, Ротштайн; Фрідман, Шляф, Вольфшталь, Пінус, Зільбер.

Глядачів на цих змаганнях рекордова скількість — коло 6.000.

Драматичний метч на Погулянці

ЛЕХІЯ — СЯН 4:3 (1:2).

Грище Лехії на Погулянці має вже свою славу. Дружини, яким приходиться там грати з господарем грища, заздалегідь приготовані на програну. Дружина Лехії уже має теж свою „добру" славу не лиш серед кибіцiв, але і в управі ЛЗОПН. Про публику шкода навіть говорити.

В таких умовинах грав і Сян свої вчорашні змагання, які мали для нього велике значіння, бож перемиській дружині кожний пункт д. дорогий. Лехія воліла навіть зреагувати з української публики і в останній хвилині переложила стрічу з передполудня на пополудне. І справді української публики не було, було лиш кількасот „кібіців" Лехії, які просто тероризували сяновиків.

Лехія мабуть не сподівалася, що Сян зробить їй таку неприємну несподіванку і в першій половині грала ще доволі можливо. Коли ж Сян осягнув при безапеляційній переваві двоє воріт, стративши лиш одні, то у другій половині пішла в рух славна на Погулянці „коса". („Кібіци" хором скандували це улюблене слово). Сянові вдалося здобути ще і треті ворота, але це й було все, що українська дружина могла осягнути. Лехія застосувала брутальну гру, при чому деякі її грачі навіть чинно зневажили сяновиків. Цієї „коси" не вспів чи може не хотів опанувати суддя п. Бабірецький, який своїми хибними рішеннями зовсім заломив дружину Сяну і вона, не маючи просто відваги докінчити стрічу, зійшла з грища на кілька хвилин перед кінцем. Цими змаганнями займеться ще ВГ і Д, бо як зачуваємо, Сян вносить протест.

Ворота для Сяну здобули Турко 2 (в тому 1 з карного) й Медицький. Для Лехії Книжацький 2, Козак та Вельгош.

Публики к. 500. Суддював п. Бабірецький, який взагалі до поважніших змагань не надається.

—o—

ІНШІ ВИСЛІДИ ОКРУЖНОЇ ЛІГИ.

ЛЬВІВ: **ПОГОНЬ І. Б. — ЮНАК 1:1 (0:0).** Ворота для Погоні здобув Кальмірович. Юнак грав дуже гостро й небезпечно, тому суддя п. Свіцький мусів виключити у другій половині Шевчика і Злобідзина з Юнака. Погонь грала д. амбітно.

СТРИЙ: **ПОГОНЬ — КОРОНА 7:0 (4:0).** Погонь не зважаючи на ослаблений склад, грала д. добре. Ворота здобули: Гофман 4, Валіцький, Ляпчук і Латинський. Суддював п. Зеєман.

ПЕРЕМИШЛЬ: **ПОЛЬОНІЯ — ЧОРНІ 4:1 (2:0).** Ворота для Польонії здобули: Возніцький, Подпшивальський, Ягодзінський і Крот; для Чорних Навел. Суддя інж. Хомишинець.

ЯРОСЛАВ: **ВКС — РКС 1:1 (1:0).** Ворота для ВКС-у, який сильно переважав, здобув Мізадік. Для РКС-у вирівнав в останній хвилині гри Жалязо.

ТАБЕЛЯ ОКРУЖНОЇ ЛІГИ.

1) Україна	7	11: 3	22: 5
2) В. К. С.	7	9: 5	18: 9
3) Юнак	7	9: 5	14: 7
4) Лехія	7	9: 5	14:11
5) Корона	8	8: 8	15:24
6) Ресовія	6	8: 4	[illegible]
7) Польонія	6	7: 5	12:12
8) Гасмонея	7	7: 7	7:11
9) Погонь (Стр.)	7	6: 8	23:15
10) Погонь І. Б.	7	6: 8	10:12
11) Р. К. С.	7	6: 8	4: 6
12) Чорні	6	4: 8	10:13
13) Сян	7	2:12	8:24

ДЕРЖАВНА ЛІГА.

ЛОДЗЬ. **ЛКС — ПОГОНЬ 3:0 (3:0).** Погонь грала без Васевича й Сумари та у другій половині в десятку. Ворота для ЛКС-у здобули: Левандовський, Кочевський і Мілер.

ПОЗНАНЬ. **ВАРТА — РУХ 6:0 (2:0).** Катастрофальна програна Руху, який грав без Віліморського.

КРАКІВ. **КРАКОВІЯ — ВИСЛА 2:1 (2:0).** Дуже амбітна гра Краковії, яка грала без Корбаса.

ХОЖУФ. **АКС — СЬМІГЛИ 7:1 (5:1).** Висока програна віленської дружини, над якою повисла вже майже певна деградація.

ВАРШАВА. **ПОЛЬОНІЯ — ВАРШАВЯНКА 5:2 (2:0).** Польонія грала дуже добре. У Варшавянці слабо грав напад.

•

У табелі веде далі Рух із 15 грами, 21 пунктами й відношенням воріт 45:31. Друге місце займає Краковія з 18 п. Дальша черговість у табелі така: Варта, ЛКС, Польонія, Висла, Погонь, Варшавянка, Сьміґли й АКС.

Окружні спортові змагання Орлі[illegible]

На площі Сокола-Батька відбулися в неділю 2. ц. м. перші окружні спортові змагання Орлів, що зібрали на старті 9 дружин Орлів зі Львова й округи, разом [illegible] змагунів. Змагання почалися польовою Службою Божою, яку відправив о. д-р Гриньох після чого відбувся турнір відбиванки, що дав такі вислідн:

І. група: Дроздовичі — Пасічна II. 2:0, Юр — Збоїська 2:0, Дроздовичі — Збоїська 2:0, Юр — Пасічна II. 2:1, Дроздовичі — Юр 2:1, Пасічна II. — Збоїська 2:1.

II. група: Мала Семинарія — Богданівка 2:0, Мала Семинарія — Пасічна I. 2:0, Богданівка — Пасічна I. 2:[illegible]

Фінал: Мала Семинарія — Дроздовичі 2:1 (12:[illegible] 15:15, 15:4).

За третє й четверте місце: Богданівка — Юр 2:[illegible] (15:8, 15:4).

Ревеляцією турніру відбиванки були „Орли" і Дроздович, що приїхали в пятку. Їх фінальний [illegible] (хоч і програний) з Малою Семинарією був найкращою точкою цього турніру. Мала Семинарія добула [illegible]тво зовсім заслужено. До цих двох дружин можна ще підтягнути Орлів з Богданівки. Інші дружини слаб[illegible]. Найкращим грачем турніру був без застережень [illegible]ський з Дроздович. Пополудні відбулася дефіляда [illegible]гунів і легкоатлетичні суперництва. Вони дали слаб[illegible] вислідн. В легкоатлетичних суперництвах, як [illegible] у цілих змаганнях, у загальному точкуванні перше місце зайняла Мала Семинарія, що під вмілим проводом проф. Антоновича виказує дуже гарні поступи.

Технічні вислідн такі:

100 м.: Стахурський (М. С.) 13,0, 2) Попадюк (Пасічна) 13,1, 3) Легінь (М. С.). 800 м.: Явірський (Дроздовичі) 2:24, 2) Яцуха 2:25, 3) Борецький 2:30. 1.500 м.: [illegible]ліберн (Збоїс.) 4:51,0, 2) Коваль (М. Сем.) 4:57,0, [illegible] (Юр). 4×100 м.: Мала Семинарія 54,8, 2) Юр 56,8, 3) Пасічна. Гуртковий хід 10 км. з 12 кг. обтяженням: Юр 1 год. 13 хв. 23 сек., 2) Збоїська 1:13,34, 3) Мала Семинарія 1:13,43. Скок угору: Стахурський 1,49, 2) Легінь 1,[illegible] 3) Мериндa (Пас.). Скок удаль: Стахурський 5,[illegible] [illegible]линський 4,88, Легінь 4,85. Куля: Чмир (Бартатів) [illegible] 2) Волинський 8,32, 3) Бубела (Богд.) 8,02.

Змагання покінчилися гарною промовою ред. [illegible]виленчa, піднесенням прапору і відспіванням [illegible]нального гимну.

Т. Ч.

ЗА ВХІД ДО Д. Л.

КАТОВИЦІ. **УНІОН ТУРІНГ (Лодзь) — ШЛЕЗ[illegible] 3:0 (2:0).**

ЛУЦЬК. **ГАРБАРНЯ — ПКС 5:3 (3:0).**

Оба переможці майже певні кандидати до Державної Ліги.

МИСТЕЦТВА А-КЛЯСИ.

САМБІР. **ДНІСТЕР — СТРИЯНКА 3:2 (2:2).** Третя з черги змагання за мистецтво А-кляси вирішив Дністер у свою користь, здобуваючи 2 ворота [illegible] перших 14 хвилинах. Після цього наша дружина [illegible]чила на лаврах і до голосу дійшли гості, що [illegible] вирівнити. У II. половині рішальні ворота здобув для Дністра Солтис і він устійнив вислід дня. Для [illegible] у I. половині стріляв Ваніський і Колодій. [illegible] відмітити, що Дністер грав від 68 хв. у 10-ку, [illegible] дя виключив з грища Краса. В нашій дружині [illegible]ли найкраще Глухий у залозі, Ваніський і [illegible] нападі та Шпиталь у помочі.

БОРИСЛАВ. **БЯЛІ — СКАЛА (Стрий) 4:[illegible]** Другі з черги змагання за мистецтво А-кляси [illegible]чилися цим разом несподіваною програною [illegible] ської дружини. Програна рішуче за висока, бо [illegible] мала в II. половині більше з гри. В Скалі добре [illegible] залога й Новак на лівім крилі. Суддя з [illegible] Львова.

ЛЬВІВ. **УКРАЇНА І Б — ГАСМОНЕЯ І Б 2:1 [illegible]** Ворота для України, яка грала д. гарно, здобули Кузьма й Дишо.

ПЕРЕМИШЛЬ. **СЯН І Б — ГАГІБОР 1:2 (2:[illegible])** [illegible]та для Сяну здобув Партика.

МИСТЕЦТВА Б-КЛЯСИ.

СТЕП — ПАСТ 5:0 (2:0). Перший старт Степу [illegible] Б-клясі приніс йому великий успіх. [illegible] жина заграла жертвенно й амбітно та [illegible] противника стартом до мяча. На [illegible] заслуговує Костів на воротах, який дуже [illegible] інтервеніював та оборонив карного. В [illegible] щий Гринай, який постійно пам'ятав про [illegible] верів. У помочі Тимцьо на середині добрий [illegible] ші. Залога певна. Ворота здобули: Вертилий [illegible] цай, Лейбек і Панчишин.

ГОЛЬ — ЗОРЯ 3:2 (2:0). Зоря, ослаблена [illegible] Андрійчука, не зуміла вирішити [illegible] користь і закріпити першого місця в табелі [illegible] довшій переважала Голь, у II. Зоря, але не [illegible] використати своєї переваги. Ворота для [illegible] Ковалів і Вілинський. Суддював ред. [illegible]

КАЛУШ. **ЗОРЯ — СТШЕЛЄЦ** [illegible] (1:2). Зоря осягнула з тяжким трудом [illegible] ел[illegible]

МОСТИСЬКА. **СКАЛА — КАРІССІМА** [illegible] 5:2 (2:0). Змагання з [illegible] за дружина легко у свою користь, [illegible] ослаблений склад.

...ГОРИНЬ — ОСП ШПАНІВ 2:2 (2:0). Українська дружина злекковажила противника й у другій половині дала собі видерти певну перемогу. Ворота для ... здобув Степанюк та Іллюк.

МИСТЕЦТВА Ц-КЛЯСИ.

ЛЬВІВ. **ЛУГ — ЯНОВЯНКА 2:2 (1:0).** Луг виступив ... змаганнях із 4 запасними, крім цього грав ще ... у десятку. Ворота для „Лугу“ здобув Висоцький і Шрам II.

БОРИСЛАВ. **РОПНИК — БЯЛІ II 3:2 (3:0).** Ворота для Ропника здобув Гераймо, Іванчук та Осередчук.

ІНШІ ВИСЛІДИ.

УКРАЇНА II — СВІТЕЗЬ II 2:2 0:1). Товариські змагання.

ДРОГОБИЧ. **ВАТРА — КАДІМА II 1:0 (0:0).** Товариські змагання обох дружин закінчилися заслуженою ... Ватри, яка виступила з 5 запасними. З них ... воротар Мудрицький вдоволив.

ПЕРЕМИШЛЬ. **СЯН — ПАНЦЕРНІ 5:4 (3:3).** Мистецтво ... Суддював п. Далецький.

СОФІЯ. **НІМЕЧЧИНА — БОЛГАРІЯ 3:1.** Міждержавні змагання.

БРОДИ. **БОГУН — СОКУЛ 0:0.** Товариські змагання обох дружин закінчилися нерішеним вислідом. Обі дружини не використали карних.

СПОРТОВІ НОВИНКИ.

Довбуш лідером табелі. Другі мистецькі змагання ... Довбуша закінчилися його гарною перемогою. Противником української дружини була дружина залізничників КФР. Вислід стрічі 4:1 (2:1). Не зважаючи на витрату, яка дала цій дружині перше місце в табелі, Довбуш ще не виявив своєї повної форми.

Петрів, знаменитий змагун СТ. „Україна“, веде безкорисно тренінги нашої Б-клясової дружини „Степ“ у Львові. Провід і змагуни „Степу“ д. вдоволені методою навчання п. Петрова.

УСК „Пролом“ (Сокаль) відбув свої основні загальні збори 25. 9. н. р. У склад першого виділу ввійшли п. В. Зладюк (голова), м-р Е. Стефанишин (секретар) і п. Р. Лопкевич (провідник секції).

Виділ С. Т. „Україна“ покарав внутрішньою дискваліфікацією змагунів наколесницької секції Коцура і Ясінського на 2 місяці, а Калагурку викреслив взагалі з реєстру членів товариства; змагунів футбольної секції: Короля і Федуна 1-місячною дискваліфікацією. Крім кари дискваліфікації Виділ відобрав дискваліфікованим право вступу на всі імпрези Товариства до часу відбуття кар.

ПРОГУЛЬКА ДО САМБОРА.

Туристична секція СТ. „Україна“ організує в неділю 9. ц. м. автобусову прогульку до Самбора, на змагання Корона — Україна. Кошти подорожі в оба боки 5 зол. Зголошення (найдалі до пятниці 7. ц. м.) приймає кожного вечора в домівці СТ. Україна м-р П. Харак.

—o—

Святочні сходини Т-ва Українських Кооператорів.

ЕМАНЦИПАЦІЯ СЕЛЯНСТВА. — РЕФЕРАТ Д-РА К. КОБЕРСЬКОГО.

У рамках цьогорічного кооперативного свята уладило Товариство Українських Кооператорів 1. ц. м. святочні сходини у „малиновій салі“ РСУК при вул. Техніцькій. Салю виповнили кооператори та молодь кооперативного ...

Голова Т-ва інж. Ю. Павликовський відкрив сходини коротким вступним словом та передав голос д-рові К. Коберському, який у цікавому рефераті дав огляд процесу відродження й емансипації селянської верстви. До кінця XVIII. століття рівень рільництва був дуже низький: землю управляли ручно, поле по кілька років стояло облогом. Ще сумніше було ... суспільне положення селянина — панщизняного раба.

Визволення селянства та поступ агрономії підесли у дуже скорому темпі продукцію харчевих засобів, і це довело до невідомого до ... часу зросту населення. Вільний хлібороб, привязаний до землі, управляє її куди краще; ... зникають, велика власність розпадається. За виннятком Мадярщини, Польщі й Естонії у цілій решті Европи розпарцельовано велику земельну власність, більш або менш радикально. Процес розпаду великої власности ... вестримно; його з трудом штучно спинюють деякі держави. Перевага дрібного рільного господарства у тому, що воно годує худобу та веде інтенсивну господарку; дрібному господарству завдячуємо цілий рільничий поступ.

Визволене селянство активізується політично, бере щораз то більшу участь у публичному житті, активно стає до змагань за національні права, бореться за шкільництво для мас, творить фаховий хліборобський вишкіл. Повстає мережа установ рільничого кредиту, розбудовується кооперативний збут землеплодів, що в деяких краях здобуває монополь.

У цій емансипації селянства найбільшу ролю відіграла кооперація. Завдяки кооперації дрібне селянство переможно стає до суперництва з великою земельною власністю. Поважний вклад зробила кооперація в освіту селянства, загальну й фахову.

Українська кооперація може похвалитись дуже великим дорібком у всіх ділянках. Хоч які важкі хвилини переживає під цю пору наше селянство, зокрема в СССР, воно проявляє дуже багато живучої сили; система колгоспів крок за кроком уступає під натиском селянства.

Інж. Ю. Павликовський закрив сходини, підмічуючи ріжницю між положенням селянства під февдальним режімом на Заході та у нас.

Памятайте, що...

— найбільшим озером на світі, крім Каспійського Моря, яке має 438 тис. квадрат. кілометрів, є озеро Горішне в Полудневій Америці з поверхнею 83.3 тис. квадр. кільометрів. За дальші місця займають озеро Вікторія в Африці (68.8 тис. кв. км.) і Аральське в Азії (67.8 тис. кв. км.);

— в Польщі до найбільших озер зараховують Нароч, Дрисвяти, Гопло і Дривяти. Найвище озеро — це Чорний Став над Морським Оком;

— Румунія, згідно з останнім обрахунком має 19 і пів міліона мешканців, в тім теж по... у віці поверх 90 до 100 літніх, а ... 1100 від 100 літ вгору;

— першим на світі залізничим шляхом був шлях Ліверпуль—Манчестер, який збудували в 1830 році. Перший на світі розклад їзди видано для той самий шлях в 1839 р;

— на Мадярщині припадає на 10.000 мешканців 10.5 лікарів, в Італії 8.5, у Швайцарії 8.2, у Латвії 7.9, в Чехословаччині 7.4 в Німеччині 7.3, в Англії 7, у Франції 6.1, в Совітській Росії 5 у Швеції 4.2 а в Польщі 3,7;

— у Злучених Державах П. А. є 160 бібліотек, які мають найменше 100.000 томів. Всі вони разом мають 46.7 міліонів томів. У СССР є таких бібліотек 106, які мають разом 37,4 міліонів томів, у Німеччині 101 (34,7 міліонів томів), у Франції 73 (23.4 міліонів томів) а в Польщі 27 (5,9 міліонів томів).

— Гренляндія — це найбільший острів світа. Положена на Ледовім Океані має 2.174 тис. кв. км. поверхні. Друге місце щодо величини займає Нова Ґвінея на Спокійнім Океані (786 тис. кв. км.), третє Борнео, теж на цім океані (735 тис. кв. км.), четверте — Мадагаскар на Індійськім Океані (620 тис. кв. км.);

— Пресові аґенції послуговуються при збиранні і переказуванні інформацій найскоршими і найбільш новітніми засобами комунікації: радіо-телеграф, радіофонія, телефон, телескриптор, або далекописом і телеграфом;

— тягнення Клясової Льотерії відбуваються публично „способом, який мають змогу оглядати всі присутні на салі „тягнення“;

— на вислідн тягнень чекає велика маса „льотерійних грачів“, з яких по тягненні неодин, завдяки виграї, поправить своє майбутнє;

— дня 19. жовтня пічнеться тягнення 1. кляси 43-ої Клясової Льотерії. Виглядн на виграну в цій льотерії такі самі великі, як у двох лотеріях попередніх, а це завдяки переведеній давніше реформі, де зменшено кількість льосів і поділено льос на 5 частин.

—oo—

Присилайте передплату!

Ювилейне торжество в церкві Св. Спаса у Львові.

В неділю 2. жовтня ц. р. відбулося торжественне свято в церкві Преображення Св. Спаса з нагоди 950-ліття хрещення Руси-України. На це свято прибув Преосвященний Никита, представники наших центральних установ і товариств, які засіли у сталях перед іконостасом, процесії з церков: Успенської і св. Миколая зі священиками та маса вірних, що виповнили вщерть цю велику церкву. Торжество почалося по год. 10. передполуднем відслоненням і посвяченням двох образів: св. Ольги і св. Володимира, що їх уфундував парохіяльний комітет свята зі збірок вірних. Відслонення і посвячення обох образів довершив Преосвященний Никита, який відправив потім архиерейську Службу Божу в асисті: о. ігум. Климентія Шептицького, о. крил. Д. Лопатинського, о. крил. Ю. Дзеровича, о. Лончини, о. прот. Табінського та о. д-ра Граба. Діяконували: о. проф. П. Хомин, єром. Рафаїл Хомин і о. д-р В. Дурбак. Крім того Кир Никиті услугувало 8-ох питомців, зпоміж яких два: ігор Шпитковський та Юліян Водчик дістали діяконські свячення. Не диво, що таке величаве богослуження і прегарна змістом проповідь загально відомого нашого проповідника о. проф. д-ра Г. Костельника зробили на всіх вірних сильне враження. Красу і блеск торжественного богослужения збільшив ще мішаний хор св. Преображенської церкви під проводом п. В. Сомика, що з добре підібраними голосами співав увесь час дуже гарно.

Свято закінчилося промовою Преосвященного, многоліттям Митрополитові й українському народові та відспіванням церковного гимну.

—o—

Словаки проти розриву з чехами.

Варшавська „АБЦ“ принесла розмову з представником словаків, д-ром Сидором, б. співробітником покійного вождя словаків о. Глінки. В цій розмові читаємо:

„Отже ви хочете співпрацювати з чехами у рямцях спільної держави?“

„Так. Цього вимагають наші спільні інтереси“ — стверджує провідник словацьких автономістів.

„Невже автономія не веде автоматично до змагання мати власну державу?“

„Ні; це бачимо на прикладі Швайцарії. Зрештою на нашій области може бути також зовсім щось інше. Врешті — ми не бавимось у пророцтва.“

З заяви д-ра Сидора виходить ясно, що словаки вдоволяються автономією в межах Чехословаччини та не думають про злуку з Мадярщиною, як це, не питаючи самих словаків, проголошує якийсь комітет у женеві, що виступає під національно-словацькою фірмою.

—o—

ДЕЯКІ ЧЕСЬКІ ФІРМИ ПЕРЕНЕСУТЬСЯ ДО ТУРЕЧЧИНИ?

Як подає царгородська преса, деякі чеські фірми звернулися до турецького уряду з проханням дозволити їм перенести до Туреччини свої промислові й торговельні підприємства. Відповіди ще не дістали.

—o—

ПОМЕР КОЛИШНІЙ РУМУНСЬКИЙ ПРЕМІЄР МАРШАЛ АВЕРЕСКУ.

Минулої ночі помер у Букарешті в 79. році життя член коронної ради маршал Авереску. Він оснував румунську народню партію і тричі був премієром.

НІМЦІ ЗАЙМАЮТЬ ДРУГУ СМУГУ.

Німецьке начальне командування повідомляє: В неділю в год. 13. німецькі війська перейшли кордон в Оберляйзіц, під Гумбургом і Фрідляндом, починаючи окупацію 2. смуги.

Група ген. Ріттера перейшла Молдаву в год. 13. Праве крило йде з Оберганду на Штуменбург

і

—o—

Першний льорд британської адміралтії уступив.

ПРОТЕСТУЮЧИ ПРОТИ МІНХЕНСЬКОГО ПОРОЗУМІННЯ.

Перший льорд адміралтії Даф Купер подався до димісії.

В листі до прем. Чемберлена написав він: „Прикро мені, що у хвилині вашого тріюмфу мушу висловити вам недовіря супроти закордонної політики вашого уряду."

Як говорять, на думку Дафа Купера мінхенський договір ослабив стратегічне положення Англії. З Дафом Купером мабуть солідаризується частина консерватистів та фінансієри.

ЧЕМБЕРЛЕН РОЗВЯЖЕ БРИТІЙСЬКИЙ ПАРЛЯМЕНТ?

Британська публічна опінія нетерпеливо вичікує нинішнього засідання парляменту. На галеріях для публики замовлено всі місця.

„Прес Асосієйтед" міркує, що якщоб Чемберлен стрінув поважнішу опозицію, він розвязав би парлямент і розписав би нові вибори, що стали би справжнім плебісцитом у справі ратифікації мінхенського порозуміння і закріплення мира.

Мадярський реґент Горті просить Мусолінія

ПІДТРИМАТИ МАДЯРСЬКІ ДОМАГАННЯ.

Мусоліні дістав від реґента Гортія письмо такого змісту:

„Мене та всіх мадярів глибоко зворушила рішуча підтримка, яку Ваша Екселенція дала нашій справі. Ми переконані, що Ваша Екселенція, після стільки доказів щирої приязни у минулому та в сучасному, доведе Мадярщину до справедливішого мира.

В імени власнім та всіх мадярів прошу дальшої підтримки наших домагань аж до справедливого рішення."

СПРАВА МАДЯРСЬКИХ ДОМАГАНЬ СУПРОТИ ЧЕХОСЛОВАЧЧИНИ.

В суботу пізним вечором праський уряд доручив мадярському послові ноту з пропозицією негайних переговорів. У тому самому часі мадярський уряд рішив домагатись від Праги негайних переговорів; обі ноти розминулися.

ЧЕХИ ЗІРВАЛИ ЗАЛІЗНИЧІ РЕЙКИ НА МАДЯРСЬКОМУ ПОГРАНИЧЧІ.

Як подає Мадярська Телеграфічна Агенція, вчора перед полуднем висадили в повітря чеську залізничу стацію Торнялія на мадярському кордоні; згинуло 14 осіб.

Чехи зірвали рейки від кордону у глибину краю.

ЧЕХОСЛОВАЧЧИНА ПРОСИТЬ У ЛЬОНДОНІ ПОМОЧІ?

300.000 УТІКАЧІВ ЗІ СУДЕТІВ.

Польська преса приносить вістку з Льондону, що праський уряд звернувся до льондонського за фінансовою підмогою, яка хоч частинно покрилаб великі втрати, що їх потерпіла Чехословаччина з втратою Судетів.

Як обраховують у Льондоні, коло 300.000 утікачів зі Судетів схоронилося у Чехословаччині.

ҐРАТУЛЯЦІЇ НІМЕЦЬКОГО КАТОЛИЦЬКОГО ЕПИСКОПАТУ З НАГОДИ ПРИЄДНАННЯ СУДЕТІВ.

Бреславський архиепископ кард. Бертрам вислав до Гітлера телеграму, в якій в імени всього епископату висловлює радість з приводу приєднання Судетів.

У всіх католицьких церквах бреславської архидієцезії дзвонили дзвони.

КАНЦЛЕР ГІТЛЕР ВИЇХАВ ДО СУДЕТІВ.

В понеділок в год. 10.15 рано канцлер Гітлер виїхав на терен Еґерлянду, який займає німецька армія. В Гоф привитав канцлера командант 4-ої групи армії ген. фон Райхенав, після чого самохід канцлера відїхав у напрямі давньої чесько-німецької границі.

КАНЦЛЕР ГІТЛЕР ВИЧЕРПАНИЙ.

З Берліна повідомляють, що Гітлер після тріюмфального вїзду до судетської области піде на довшу відпочинкову відпустку, що потриває два-три місяці. Події останніх тижнів вичерпали канцлера, але він не перестане цілком кермувати державними справами і відпустку перебуде в Берхтесгаден

Індивідуальність і механізм.

На перших сторінках великих французьких щоденників оглядаємо дуже часто знимки великих саль переповнених народом, бюр, перед віконцями котрих пересуваються черги людей, оглядаємо теж гуртки мужчин і жінок, розсміяних, веселих, які вимахують руками, як це уміють французи. В руках тримають паперові гроші, мішки з більонами, і теж вимахують у повітрі льотерійними льосами.

Французька льотерія багато молодша від нашої, одначе в короткім часі стала дуже популярною установою у Франції, а її тягнення, які відбуваються по черзі в ріжних містах, змінюються у видовища, на яких збирається велика маса зацікавлених.

Система, на якій опирається тягнення французької льотерії — це система т. зв. механічна. В цілім ряді скляних посуд, з малим отвором зі споду, находиться по 10 кульок з вибитими числами від 0 до 9. Перші з них посуд мають числа одиничні, другі десяточні, треті тисячні і т. д. Коли з двох перших посуд випаде пятка, а потім зеро, то це значить, що виграють найменшу вигру всі льоси, яких числа кінчаються на 05. Числа, яких три останні цифри вийшли, виграють більше.

Індивідуально льосують тільки найвищі вигри, півміліонові, міліонові і найвищу — мету стільки бажань — 5-міліонову. В цім випадку всі посуди з кульками беруть участь в льосуванні. Про вислід льосування можна зорієнтуватися зараз, а в часописах займе він усього кількадесяток віршів, бо друкувати довгі кольони в такій системі зовсім зайве. Вистане тільки поглянути на кінцівку льосу, порівняти з кількасотиями чисел найвищих вигр, щоб зорієнтуватися у висліді тягнення.

Одначе таки наша індивідуальна система тягнення дає багато більше емоції, бо витворює почування більшої справедливости. Французька система більше механічна, зразу перетинає нитку мрій про вигру. Зате ми, пересуваючи пальцем здовж рядів чисел, шукаємо нашого, а чимраз ближче нашого місця наше зворушення зміцнюється, немов в очікуванні любої особи, яка має враз виплисти із мори подорожних, які виходять зі залізничого двірця.

І саме тому, хоча механічна система французького тягнення виглядає більш практична, я волію індивідуальну поезію нашої системи, де кожний льос живе власним життям і має своє власне місце на листі вигр.

НА ДОПОМОГУ РОДИНІ КАСПЕРСЬКИХ.

На допомогу жертвам бандитського нападу в Чижкові зложили в Адміністрації „Діла" дальше: з Ліська І. Г. 0.70 зол., Т. Б. 1 зол., Ю. М. 1 зол., Народний Дім 1 зол., В.В. 1 зол., О.Я. 2 зол., В. М. 0.50 зол., В. С. 1.50 зол., разом 8.70 зол.

—o—

НАЦІОНАЛЬНІ ВІЙСЬКА ЗДОБУЛИ НАД ЕБРОМ 11 ВОРОЖИХ СТАНОВИЩ.

Національне командування повідомляє:

Користаючи з поправи погоди нац. війська здобули 11 становищ червоних над Ебром. Червоні втратили чимало убитих і ранених.

Нац. літаки збомбардували Алікант, викликуючи великі пожежі.

—o—

По широкому світі.

У французькому містечку Карсантрас уладили маніфестацію в честь прем'єра Даладьє, що там прийшов на світ.

Японським міністром закорд. справ стане мабуть Тотіо Шіраторі, Йосуке Матсуока, Шібу Сато або Аріта.

Північно-ірляндський парлямент почина наради у вівторок.

В національній Еспанії величаво святкували роковини проголошення ґен. Франка головою держави.

НОВИНКИ.

— **З якнайкращих шкірок футро** — доручає і виконує у нас тільки Юліян Глушевський — рік оснув. 1928 — Львів, пл. Капітульна 3 I пов., телефон 254-46. 1430 —

— **Звертаємо увагу**, що фарби, лякери, пензлі, косметику та предмети для домашнього господарства закупите у кооперативі **„Фарбкрам" — Львів**, при вулиці **Собеського ч. 7.** [illegible] на площі Марійської і Галицької (Вивіска знищена злобною рукою). 2063 —

— **Магазин постелі Р. Джала** — Львів, Хорущини 5, поручає ковдри, матраци — переробляє ковдри по 4 зол., матраци по 6 зол. Приймає піря до прання. Тел. 294-81 1186 —

— **Поминальне Богослуження** за померлих членів Муз. Т-ва ім. М. Лисенка у Львові і померлих учителів Вищ. Муз. Інституту, відбудеться в середу (5. X. ц. р.) в год. 9. зранку в церкві св. Юра, на яке запрошуємо Громадянство.

— **Засідання науково-технічної** комісії [illegible] НТШ. відбудеться в суботу 8. жовтня ц. р. в год. 17-ій в бібліотеці НТШ. при вул. Чарнецького 24. з такими рефератами: Проф. д-р інж. [illegible] щенко-Чопівський І.: Новітні магнети; 2) інж. Деревянко М.: Вогневі комори і вогневі [illegible] у парових казанах.

— **Дружина Княгині Ольги** запрошує своїх членів на ширші сходини, що відбудуться [illegible] жовтня ц. р. у домівці організації, Сикстуська ч. 46, в год. 18-тій. П. Марія Сокіл і п. [illegible] Рудницький поділяться з присутніми своїми враженнями з побуту в Америці.

— **Надзвичайні сходини членів СУА** [illegible] **ської округи** з рефератами адв. д-ра М. [illegible] шина і проф. д-ра В. Старосольського у справі оборони прав української мови на терені Адвокатської Ради у Львові, відбудуться у вівторок 4. жовтня ц. р. в год. 7. вечором у домівці СУА при вул. Костюшка (Центробанк). Присутність усіх членів конечна.

— **Як лік дідає певність**, що маємо вже в [illegible] шені льотерійний льос до 43-ої Клясової Льотерії, купленний **тільки в єдиній Українській Колектурі** Повітового Кредитового Товариства у Львові, вул. Сикстуська 38, партер, [illegible] 108-61. Чекове конто П. К. О. 506.777. Замовлення з провінції відворотно.

— **„Косьцюлки й доми людові" в Чортківщині.** Згідно з повідомленням ПАТ-а в Чортківщині викінчили в останніх часах будову нових костелів і каплиць, у Джурині, Антонові і Черкавщині. **Водночас підготовляють будову** [illegible]

...ниданах і Шманьківчиках та каплиць у Рожишівці, Капустинцях і Швайківцях. „Людові доми“ викінчено в Павшівці, Шманьківчиках, ...инках, Заліссі, Костюшківці, Базарі, Свидовинках, Тарнаві і дім „Звйонзку Стшельцуф“ у Білій. ...бобожниці. Задумують також або будують такі „доми“ в Улашківцях, Бартошівці, Хомяківці, Джурині, Скоромоші, Чорткові, Зеленій, Білій, Заліссю і Милівцях.

— Вийшли на волю. Пишуть нам: Дня 30. вересня ц. р. пополудні вийшли на волю зі слідчого арешту у Стрию такі українські політичні вязні з Журавенщини: дир. Степан Федак, Василь Кунда, Михайло Мудрий, Василь Матуляк, Семен Марчук, Іван Кулик, Василь Литвин, ...ці просиділи майже два місяці. Поліція арештувала їх дня 24. липня ц. р. у звязку з розкиненими летючками ОУН на тереиі журавенського району. В арешті залишився ще Іваник і Табака з Володимирець та один з Любші, якого „засипав“ таки найближчий сусід.

— Пошесть черевного тифу в Надвірнянщині. Минулого тижня занедужало в Надвірнянщині ...надцять осіб на черевний тиф. У лічниці в Надвірній недужі лежать на коридорах.

— Соціялістична маніфестація у Львові. У Львові відбувся в минулу неділю зїзд діячів молоді ППС. Учасники того зїзду уладили похід з Замарстинова (з льокалю працівників громади м. Львова) на Личаківський цвинтар. В поході взяло участь коло 600 осіб, які несли кількадесять партійних прапорів та сім червоних транспарентів з протифашистівськими та противоєнними гаслами. Маніфестанти поклали на могилі одного з творців соціялістичного руху на польському грунті вінці, при чому виголошено ...і промови. З цвинтаря похід пішов визначеною трасою на вул. Пішу, де розвязанся.

— Поліція розігнала ендецьких маніфестантів. „Звйонзек Резервістуф“ та „Охотнічи пулк легії Заользаньскей“ влаштували в минулу неділю маніфестацію з приводу злуки заользанського Шлеська з Польщею. В тій маніфестації взяли участь також ендецька молодь, яка в поході на воєвідство підносила свої звичайні „народні“ та протижидівські оклики. Цю групу розігнала поліція.

— Львівська хроніка. З помешкання Марії Фішер при вул. Романовича ч. 5 а невідомий злодій забрав дамське і мужеське футро, гардероби, фотографічний апарат та револьвер, вартости 2.157 зол. — Олександра Пригоду з Винник побили важко невідомі напасники. Тяжко раненого відвезли до шпиталю у Львові. — При вул. Пірацького в помешканні Броніслави Свежого ранилася важко вистрілом з револьверу 27-літня Катерина Ярош тому, що не мала грошей на прожиток нешлюбної дитини. Справою занялася поліція. — При вул. Затвора ч. 37 намагалася скінчити самогубством 28-літня Анна Фішер і зажила більшу кількість вероналю. Причиною самоубства були родинні непорозуміння.

— Самоубство поміщиці. Власничка маєтку в Ромашівці, чортківського повіту, Казимира Рудрофова відібрала собі життя вистрілом з револьвера в околицю серця. Її муж тому кілька років теж наложив на себе руку. Причина самогубства поміщиці невідома. В останніх днях Рудрофова дістала срібний хрест заслуги за суспільну працю.

— Бандитський напад. В неділю 25. вересня ц. р. в сам день правника в селі Протеси б. Журавна, у хвилині, коли люди виходили з церкви, напало чотирьох драбуг на господаря зі сусіднього села Перекоси і так важко побили його ...ами та залізним ломом, що він помер уночі. Поліція арештувала вже всіх чотирьох убивників і відставила їх зі Журавна до арешту у Стрию.

— Нову величаву церкву збудують в Римі. В пятницю 30. м. м. св. Отець приняв у Кастель Гандольфо кількох визначніших членів комітету майбутньої світової вистави в Римі, що відбудеться в 1942 р., під проводом сен. Чіві. З делегацією прибув архиеп. Константіні, секретар св. конгрегації пропаганди і голова комісії, що підготовляє участь Церкви в цій виставі. Делегація предложила св. Отцеві модель нової величавої церкви, що її збудують на виставовім терені. Тому що церкву збудують недалеко остійського шляху, де згинув мученичою смертю св. Павло, нова церква буде під візванням св. Павла і Петра. Нова церква матиме поверхню 5.000 м. кв. Промір копули, високої на 60 м., матиме 30 м. Нова церква, по базиліці св. Павла, буде найбільшою церквою в Римі. Св. Отець побажав авторові проєкту архитектові Фошінієві та всім членам комітету якнайкращих успіхів, висловлюючи бажання, щоб ця вистава довела до зближення між народами.

— Син Мусолінія заручився. Син Мусолінія Бруно заручився з Джіною Роберті, дочкою проф. Ґвіда Роберті. Панна Роберті — це небога покійного проф. Вінценцо Ґанґорра, першого фашистівського міністра фінансів.

— Німеччина дістає нових католиків зі Судетами. Зі статистичних даних Чехословаччини виходить, що дієцезія Ляйтмеріц, яку прилучать до Німеччини, начислює на 1,8000.000 мешканців мільон німців католиків і 100.000 німців, некатоликів, з яких половина належить до протестантів, а друга половина до секти т. зв. „старих католиків“. Праська дієцезія обіймає 2,800.000 мешканців, з того 700.000 німців, між якими є 630.000 католиків. На 236.000 німців з дієцезії Будвайс — 233.000 є католиками. Дієцезія Кенігсґрецу начислює 160.000 німецьких католиків. Ось так Німеччина дістане здебільша зі Судетами нових католиків.

— Відмовляються поширювати безбожництво. Орґан совітського учительства „Учітельская Газета“ нарікає на учителів за їх байдужність до протирелігійної пропаґанди. До цього висновку дійшла „У. Ґазета“ на основі відповідей учителів на анкету, переведену в московській окрузі. На питання „Чи можете поширювати атеїзм?“ 191 учителів на 262-ох відповіло, що дуже мало знає з ділянки безбожництва, щоб вести успішну пропаґанду. „У. Ґазета“ обурюється на комісаріят культури, що не „освідомив“ якслід учителів. Вкінці згаданий орґан називає скандалом факт, що в багатьох місцевостях учителі йдуть рука в руку з духовенством, орґанізують разом богослуження і намовляють учнів, щоб ходили до церкви.

— Стихійні катастрофи. У Вірі Шатіон сильний вітер завалив ганґар, до якого втікло кількадесять осіб перед дощем. Під звалищами ганґару згинуло двоє дітей. Крім того одна дитина і чотири особи важко ранені. — Недалеко Медвежих Островів затонув підчас сильної бурі рибацький човен. У катастрофі згинуло 15 членів залоги. Покищо виловили тіла двох моряків.

— Два вантажні самоходи технічних військ аударилися на дорозі зі Штоктон до Сандерленду. В катастрофі згинув один вояк, 4-ох є ранених. Вояки верталися самоходами до своїх касарень по пробнім алярмі оборони побережжа.

— Хотіла вивезти міліон лірів. Італійська поліція арештувала маркізу ді Годіо, яка перед кількома днями намагалася перевезти у спальнім ваґоні міліон лірів до Франції. Арештована маркіза була загально відомою особою в товариських і спортових колах Риму. Італійська преса осуджує гостро маркізу **за зраду національних інтересів.**

— Лет до південного бігуна. Американський летун Бирд має намір 1940 р. вилетіти з полудневої Африки до полудневого бігуна. Бирд забезпечить територіяльні права Злучених Держав до південного бігуна, де є великі геольогічні поклади вугілля під самою поверхнею леду.

— Амнестія в Болгарії. В понеділок 3. ц. м припали в Болгарії 20-ті роковини вступлення на престіл короля Бориса III. З цієї нагоди король підписав декрет у справі амнестії, що обіймає 223 особи, з яких 107 осіб було засуджених на основі закону про охорону держави.

— Загинув літак. Німецький комунікаційний літак, що курсує на шляху Франкфурт—Міляно і що вилетів з Франкфурту ще в суботу 1. ц. м. в год. 12.25 вполудне, не прилетів до Міляно. Здогадуються, що літак осів у кантоні Грісон у Швайцарії. В літаку їхало шістьох подорожніх і трьох членів залоги. Всі розшуки за літаком покищо — без успіху.

З судової салі.

35 МОЛОДИХ УКРАЇНЦІВ ПЕРЕД СУДОМ.

Перед трибуналом окружного суду у Львові почався в понеділок 3. ц. м. великий політичний процес проти 35-ох молодих українців з Жовківщини і Львівщини. На лаві підсудних засіли: 1) 20-літній **Василь Мороз** з Гребенець, 2) 24-літній **Іван Кукіль** з Гребенець, 3) 21-літній **Володимир Потерейко** з Надійча, 4) 24-літній **Василь Сорока** з Гребенець, 5) 30-літній **Василь Ковалишин** з Ременова, 6) 24-літній **Осип Іванчук** зі Львова, 7) 29-літній **Іван Касараб** з Гребенець, 8) 30-літній **Микола Ціп** з Гребенець, 9) 28-літній **Михайло Равка** з Гребенець, 10) 25-літній **Теодор Орловський** з Надійча, 11) 26-літній **Володимир Маринюк** з Надійча, 12) 28-літній **Володимир Ненчук** з Нового Села, 13) 27-літній **Михайло Дмоховський** з Нового Села, 14) 24-літній **Михайло Лучка** з Нового Села, 15) 24-літній **Григорій Шульган** з Дорошева Малого, 16) 24-літній **Микола Боровик** з Дорошева Малого, 17) 23-літній **Микола Мартин** з Дорошева Малого, 18) 25-літній **Володимир Снага** з Дорошева Великого, 19) 21-літній **Василь Крась** з Дорошева Великого, 20) 26-літній **Михайло Бугара** з Дорошева Великого, 21) 23-літній **Янко Бугара** з Дорошева Великого, 22) 19-літній **Михайло Ошипка** з Дорошева Великого, 23) 33-літній **Михайло Дідик** з Куликова, 24) 21-літній **Дмитро Кічала** з Куликова, 25) 32-літній **Михайло Дуткевич** з Куликова, 26) 28-літній **Михайло Семен** з Куликова, 27) 26-літній **Петро Пешко** з Дорошева Великого, 28) 20-літній **Василь Мороз** з Вертасова, 29) 25-літній **Мирослав Березинський** з Жовтанець, 30) 25-літній **Теодор Цвик** зі Сулимова, 31) 19-літн. **Ілько Левицький** з Гряди, 32) 33-літній **Данило Гриник** з Кошелева, 33) 26-літній **Олекса Гнатишин** зі Звертова, 34) 27-літній **Теодор Білокурий** зі Звертова та 35) 27-літній **Іван Демків** зі Звертова.

Прокуратор притягнув усіх підсудних до відповідальности за злочин зі ст. 97 §. 1. к. к. (приналежність до ОУН); підсудних: Володимира Потерейка, Василя Ковалишина, Михайла Дідика і Теодора Цвика за провину зі ст. 47-ої розпорядку президента з 1932. р. (незаконне посідання і переховування пальної зброї військового типу) і вкінці Василя Ковалишина за намагане вбивство Стефана Лисика, селянина зі Сулимова в ночі 20. вересня 1934. р.

Трибуналові проводить судля **Дисевич**, обвинувачує прок. **Ольберек**. Підсудних боронять адвокати: **проф. д-р В. Старосольський, д-р Ст. Шухевич, д-р С. Шевчук, д-р І. Яримович** та емер. радник **Згуральський** (поляк). По відчитанні обширного акту обвинувачення, що обіймає 50 сторінок, зізнавало вже перших чотирьох підсудних. Присуду слід сподіватися щойно за кілька днів.

Повакаційні клопоти.

Вже скінчився вакаційний час. Одні вернулися з літнищ і живців вже в липні, серпні, вересні, інші використовують осінні полекші в живцях і вернуться щойно в жовтні і листопаді. Цьогорічний сезон у Польщі був незвичайно добрий. Було повно над морем; завдяки гарній погоді, повно прогульковців у горах, багато курацюрів у живцях. На чужину виїхало в цім році розмірно багато менше людей, як досі.

Та що з цього, скінчилися щоденні клопоти. Треба післати до школи дітей — треба купити книжки, зшитки і приладдя до писання, треба однострій, черевики, а щонайважніше треба постаратися за гроші на шкільне вписове. Однак все це пройшло якось щасливо. Певні люди мали дещо грошей на ощадностевих книжках, менше запопадливі мусіли позичати... і так діти пішли до школи.

Наближається зима. Треба засобитися у вугілля, зробити якісь запаси картоплі, капусти, купити або бодай перебобити зимову одежу. А на це все треба грошей. Звідки їх узяти?

І тоді бідний зажурений батько родини пригадує собі одного добродія, який нераз порятував його і його приятелів в тяжкій біді.

А цим добродієм є Клясова Льотерія. Вигра на Льотерії вже неодного збагатила, неодного порятувала, неодному дала змогу усамостійнитися та заложити власний варстат праці.

Щоб виграти — таки треба грати! Нагода до вигри внедовзі трапиться, бо вже 19. жовтня ц. р. почнеться тягнення першої кляси 43-тої Клясової Льотерії, якої плян дає грачам поважні виглади вигри.

Батьки і діти під прапор „Поосвіти“!

Театри.

Великий Театр.

Вівторок 4. X. год. 8. веч. „Галузка розмарину".
Середа 5. X. год. 8. веч. „Галузка розмарину".
Четвер, 6. X. год. 8. веч. „Галузка розмарину".

Український Театр ім. І. Котляревського.

ЧОРТКІВ, саля „Сокола":
4. X. Наймичка
5. X. Пригода в Черчі.
6. X. Орлеан.
7. X. На полі крови.
З Чорткова іде театр до Теребовлі.

Український Народний Театр ім. М. Садовського.

СТРИЙ:
Саля Нар. Дому: 4. 10. Пісня Бескиду.
Саля Енвангельська: 5. 10. Гейша.
6. 10 Вертеп.
СИНЕВІДСЬКО ВИЖНЄ:
7. 10. Пісня Бескиду.
8. 10. Мазепа.
9. 10. Гетьман Полуботок.
СКОЛЄ:
10. 10. Пісня Бескиду.
11. 10. Гейша.
12. 10. Мазепа.
13. X. Гетьман Полуботок.

КІНА.

АДРІЯ: „Дорога до слави"; „Пінгвін клюбе".
АПОЛЬО: „Льокай ясновельможної пані".
АТЛЯНТИК: „Робін Гуд" з Ерролем Флінном.
БАЛТИК: „Грішний Біл" із Волесом Бірі.
ВАНДА: „Благословлена земля", і „Молоді глупоти".
ГРАЖИНА: „Верес" за пов. Родзевичівни.
ЕВРОПА: „Павел і Гавел".
КАСІНО: „Листи з поля бою".
КОПЕРНИК: „Друга молодість".
МАРУСЕНЬКА: „Матінка" (Молі Пікон).
МЕТРО: „Життя вулиці".
МІРАЖ: „Королева Вікторія".
МУЗА: „Еспанський мотиль".
ПАЛЯС: „Професор Вовтур".
ПАКС: „Верес".
РАЙ: „Косцюшко під Рацлавицями" і додатки.
РІЯЛЬТО: „Шулеріі Ромми" із Шашею Гітрі.
РОКСІ: „Олімпіяда" (премієра).
СВІТ: „Німий герой", „Весела зірка".
СТИЛЕВЕ: „Я помилився" і ревія.
ТОН: „Повість Тарзана", „Чоловік, що знав двох".
УТІХА „Вошівара" і ревія.
ХИМЕРА: „Пісеньмар Її Величності" (Беньяміно Джілі).

ФОТОПЛЯСТІКОН:
(ул. Марійська)
„Світова війна 1914—1918".

ФОТОПЛЯСТІКОН „СВЯТОВІД":
(вул. Коперника ч. 11 дім ф-и Кафе і Син)
„Рим, Тіволі, Капрі".

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО.

Вівторок, 4. жовтня 1938.

7.00 Ранішній дзвінок, 7.15 Музика з плит, 7.45 Руханка, 8.00 Авдиція для шкіл, 8.10 Орхестра, 8.50 Ранішні вістки, 11.00 Для шкіл: Бобр — великий будівничий, авд. для старших дітей, 11.15 Балетова музика Чайковського, 12.03 Полуднева авдиція, 14.00 Серед жінок: француженка у щоденному житті, Пісні фр. композиторів у вик. Гертруди-Баліньської, сопран, у супр. форт., **14.30 Про професора д-ра Степана Смаль-Стоцького, в українській мові виголосить проф. д-р Сімович**, 14.45 Господарські вістки, 14.50 Біржа, 14.55 Програма на завтра, 15.00 „Маю тринадцять літ" повість для молоді, 15.15 Техн. скринька, 15.30 Музика в вик. орх., 16.00 Господ. вістки, 16.15 Фін.-госп. актуалії, 16.20 Концерт солістів: спів, скрипка, форт., у перерві вояк год. 16.50 Палестина в очах природника, 17.30 З пісенею по краю, 18.00 Програмова резерва, 18.15 Для села: Збірка та складання окопових ростин, Музика з гр. пл., 18.30 Авдиція для робітників, 19.00 Танк. музика у вик. орх., 19.40 Розр. концерт з Берліна: симф. орх., сопран, тенор, гітара, 20.40 Веч. дзвінок, 21.00 Симф. концерт, орх., віол., 22.00 Чисте нар. мистецтво, 22.15 Камеральна музика від Гайдна до Равеля, 22.25 Інформаційна авдиція, 22.55 Огляд преси, ост. вістки, 23.05 Закінчення авдиції.

Середа, 5. жовтня 1938.

7.00 Ранішній дзвінок, 7.15 Музика з плит, 7.45 Руханка, 8.00 Авдиція для шкіл, 8.10 Добрийдень наймолодшим: „Як Геренька полотно на луці білила" (оповідання) та пісеньки й мельодії, 11.00 Для шкіл: Наші звірятка, 11.25 Фрагменти з опер Масснета, пл., 12.03 Полуднева авдиція, 14.00 Із фр. музики, орх., 14.45 Господарські вістки, 14.50 Біржа, 14.55 Програма на завтра, 15.00 Авд. для дітей та молоді: Що співають дітям на Мадярщині, 15.30 Музика у вик. орх., 16.00 Господарські вістки, 16.15 Дім і школа: До спільної мети, 16.30 Камер. концерт: форт., скр., вальдгорн, 17.00 Кріза світов. війни, 17.15 В осідку муз на віденськім підзамчі, словно-муз. авд. у вик. муз. ансамблю та солістів, 18.00 Біжучі вістки з міста та провінції, 18.05 Авд. для дітей вселюдних шкіл: „Будуймо школи", 18.30 „Наша мова", 18.40 Заведення чи родина, 19.00 Розр. концерт: орх., хор, два форт., акордеон. **Люба Німцівна пісеньки**, 20.40 Вечірній дзвінок, 21.00 Шопенівський концерт, форт., 21.30 Гутірка про драму та сцену, 22.00 Спортові вістки, 22.05 Легка музика, пісеньки, форт., орх., пл., 23.00 Ост. вістки, 23.05 Закінчення авдиції.

Четвер, 6. жовтня 1938.

7.00 Ранішній дзвінок, 7.15 Музика з пл., 7.45 Руханка, 8.00 Авдиція для шкіл, 8.10 Популярна музика з пл., 8.50 Ранішні вістки, 11.00 Мельодії Полісся, муз. поранок для вселюдних шкіл, у вик. жін. хору, 11.25 Мендельсон: Скрипковий концерт е-моль, пл., 12.03 Полуднева авд. 14.00 Концерт бажань, 14.45 Господарські вістки, 14.50 Біржа, 14.55 Програма на завтра, 15.00 Гутірка техніка з молоддю, 15.15 Клопоти та ради: Пані Христя змінює мешкання, діяльог, 15.30 Музика у вик. орх., 16.00 Господарські вістки, 16.15 Серед хлопчиків, авд. для ліцеальної молоді, 16.35 Пісні, 17.00 Від стежки до автостради, 17.15 Концерт солістів: форт., скрипка, 18.05 Що робити, щоб зимою кури добре неслися, Популярна музика з пл., 18.30 Про музичні титули, 19.00 Розр. концерт: смичк. ансамбль, спів, акордеон, гітара, форт., 20.40 Веч. дзвінок, Спортові Камер. концерт у вик. смичк. квартету, вістки, 21.00 Що війна знищила, 21.19 21.35 „На нове життя" фрагм. із пов. Е. Бандровича, 21.55 Спортові вістки, 22.00 Арії та пісні у вик. Теодора Юськова баритон, у супр. форт., 22.25 Львів відслонює свої оборонні мури, 22.35 Літер. вечір: „У давнім театрі", 22.55 Огляд преси, 23.00 Останні вістки, 23.05 Закінчення авдиції, 23.05—23.55 Симфонічний концерт (Варшава I).

ЗАКОРДОННЕ РАДІО.

Вівторок, 4. жовтня 1938.

БЕРЛІН 15.00 Розр. музика, 19.00 Оперетові мельодії, 20.10, 21.00 „Цвіти та кохання" весела китиця мельодій, орх., сол., БІЛГОРОД 18.20, 20.00 Нар. пісні, БУДАПЕШТ 12.05 Спів, 17.30, 18.00 Циг. муз., 19.00, 20.00, 22.30 Концерт реліг. муз., 21.00, 22.00 Орх., ВІДЕНЬ 10.30 Розр. муз., 15.30 Твори на віол. і форт., 17.10 Розр. концерт, 19.45, 20.00, 21.00 „Зачарований замок" оп. Міллєкера, ВЕЖА АЙФЛЯ 21.30, 22.00, 23.00 Симф. концерт, КОШИЦІ 18.00 Для Закарпаття, МІЛЯНО 17.15 Форт., скрипка, 19.30, 20.30 Розр. музика, 21.00, 22.00, 23.00 „Мадам сан Жен" оп. Джордано, ПАРІ ПТТ 21.30 22.00 23.00 „Борис Годунов" оп. Мусоргського, ПРАГА 15.15, 19.25 Концерт військ. орх., 18.20 Оперетова музика, 20.35, 21.00 Югосл. теми у чеській музиці, концерт, РАДІО ПАРІ 19.00 Пісні, 20.00 Форт., 21.15, 22.00 Камер. музика, 22.30, 23.00 Театр Уяви: „Нещасна машина" драма Жана Кокто, РИМ 17.15, 19.30 Розр. музика, 21.00 Комедія, 21.40 22.00 Пісні про св. Франціска, ФЛЬОРЕНЦІЯ 20.30, 21.00, 22.00 „Бохачіо" оп. Суппе.

Середа, 5. жовтня 1938.

БЕРЛІН 16.45 Тріо а-дур Брамса, 18.00 Форт. твори Бетовена, 18.15, 19.00, Розр. музика, БІЛГОРОД 20.00 Гумор, 21.00 Нар. пісні, 22.20 Сольо на флеті, БРЮСЕЛЯ ФР. 22.00 Шубертові твори, БУДАПЕШТ 12.05, 19.00 Орх., 17.30, 18.00 Циг. музика, 21.20 Форт. рециталь Ерно Дохнанія, 22.00 Симф. концерт, ВІДЕНЬ 12.00 Розр. концерт, 16.000 „Кафе ферверт" розр. концерт, орх., 18.20 Осінні пісні, сопран, 22.30 „Музика з Відня", КОШИЦІ 18.00 Для Закарпаття, МІЛЯНО 17.15 Вокальний концерт, 19.30 Розр. муз., 21.00, 22.00, 23.00 „Лючійого дель ліго" оп. Ніно Донатія, ПРАГА 15.15 Чеська оп. музика, 18.20 Орх. концерт, 19.25 Концерт хору, 22.20 Англ. танк. музика, РАДІО ПАРІ 19.00 Форт., 21.30 Камер. музика, 22.00, 23.00 Кабарет, РИМ 17.15 Орх. муз., 20.30 Розр. музика, 21.00, 22.00 „Колібрі" оп. Монтанарія, СТОКГОЛЬМ 20.00 Симф. концерт, 21.30 Концерт хору.

Четвер, 6. жовтня 1938.

БЕРЛІН 17.00 Шопенівський концерт, 17.45, 18.00, 19.00 Веселі мельодії, 19.45 Вечірній гомін, 20.20, 21.00 „Альзіра" оп. Верді, БІЛГОРОД 18.00 Циг. музика, 21.30 Болгарські пісні, 22.15 Вокальний концерт, БРАТИСЛАВА 19.40, 20.00, 21.00 „Мертвий дім" оп. Яначека, БУДАПЕШТ 12.05, 18.25 Циг. музика, 13.30 Орх. концерт, 18.15 Форт. твори Ліста, 19.30, 20.00, 21.00, 22.00 Опера, ВІДЕНЬ 10.30 Розр. музика, 13.15 Популярна музика, 14.15 Легка музика, 15.05 Для дітей, 16.00 Орх., сопран, у перерві оповідання, 18.30, 19.00 Дута орх., 20.45, 21.00 Солісти, ДРОЙТВІЧ 22.25 „Пори року" орат. Гайдна, КОШИЦІ 18.15 Для Закарпаття, КОПЕНГАГЕН 20.10, 21.00 Симф. концерт, МІЛЯНО 17.00 Рецитації, 17.30 Давня музика на флет і гітару, 17.50 Для дітей, 19.30, 0.30 Розр. музика, 21.00 Комедія, 21.40, 22.00 Віол., ПРАГА 15.15 Орх. концерт, 17.40 Форт. рециталь, твори Новака, 18.20 Сальон. музика, 22.00 Амер. симф. орхестра, РАДІО ПАРІ 19.00 Театр Уяви, 21.15 Форт., 21.30, 22.00, 23.00 Симф. концерт, РИМ 17.15, Іт.-браз. концерт, 18.25 Розр. авд., 20.30 Розр. музика, 21.00, 22.00, 23.00 „Ле Маскере" оп. Масканія.

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ"

Львів, дня 3. жовтня 1938.

1 кг. масла десер. бльок. без оп.	2·75 зол.
1 кг. масла бочков. вид. з опак.	2·60 зол.
молоко	14—15 сот.
1 кг. яєць	1·30—1·35 зол.

Тенденція на масло та яйця сильна, на молоко вдержана.

СПОВІСТКА.

Жертви зложені в Адміністрації „Діла":: Збірка в Ясенові Гор. Гуцульщина: на памятник бл. п. ген. М. Тарнавському зол. 10.01, **на Інвалідів зол. 1.59.**

З нагоди вінчання нашої доньки Марусі з Тарасом Данишем, лікарем у Кракові, яке відбулось 20. IX. 1938 р. у Львові в церкві св. Пятниці, складаємо 20 золотих на Рідну Школу. о. Йосиф і Олександра Бадали. 2092

За редакцію відповідає Олександер Костик

Видає Видавнича Спілка „Діло".

З друкарні Вид. Спілки „Діло". Львів, Ринок 10.